

Tribuna Școlii

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 271 (1 357)
Simbătă 19 ianuarie 1985

8 pagini — 2,50 lei

CTITORUL ROMÂNIEI SOCIALISTE CONTEMPORANE

Aniversarea îndelungatei activități revoluționare și a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii noastre socialiste, se înscrie printre evenimentele pe care istoria poporului nostru le păstrează încrustate cu litere de aur.

Personalitatea proeminentă a marelui nostru conducător s-a afirmat încă din anii grei de luptă revoluționară purtată în condiții de ilegalitate, de împotrivire hotărâtă față de agresiunea fascismului, și de război, cînd Partidul Comunist Român a încredințat tînarului, dar cutezătorului și energicului militant Nicolae Ceaușescu, sarcina de înaltă răspundere pentru partid și întreaga mișcare revoluționară din țara noastră de a conduce acțiunea de refacere a structurilor politice, organizatorice și ideologice ale Uniunii Tineretului Comunist din Capitală și, practic, din întreaga țară.

Aflat în conducerea de partid și de stat în marea operă de făurire a noul orinduirii în țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a constituit un înalt exemplu de dăruire, neobosită acțiune revoluționară pentru organizarea socialistă a țării noastre.

De două decenii — pe care le aniversăm în acest an — secretarul general al partidului a deschis o epocă de strălucite înfăptuiri, de realizări fără precedent în întreaga noastră istorie multimilenară, la temelie cărora se află Congresul al IX-lea al P.C.R., gîndirea și activitatea revoluționară ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Continuînd opera marilor noștri înaintași, de independență a țării și de slujire a intereselor poporului muncitor, la flacăra celui mai fierbinte patriotism — inobilat de solidaritatea internațională — tovarășul Nicolae Ceaușescu intruchipează tot ce e mai bun în tezaurul de virtuți ale glorioșilor noștri străbuni.

În vasta și complexă activitate pe care o desfășoară și în opera, bogată în valențe științifice, creată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se realizează cu pregnanță două trăsături dominante: ctitor al României socialiste contemporane și făuritor al politicii internaționale — apreciată pe toate meridianele lumii — a partidului și statului nostru.

Primul între constructorii patriei noi, militant neobosit pentru propulsarea României în rîndul țărilor avansate, secretarul general al partidului a elaborat o strategie profund științifică de construcție a socialismului în condițiile specifice ale dezvoltării noastre economice, sociale și culturale.

În rîndul marilor obiective formulate de secretarul general al partidului se află asigurarea dezvoltării economice, baza independenței și suveranității naționale.

Datorită analizei științifice materialist-dialectice, a noilor teze și concluzii formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă de la Congresul al IX-lea al P.C.R., și strălucit afirmate în direcțiile dezvoltării noastre socialiste, prezentate la cel de-al XIII-lea Congres al partidului, făurirea societății socialiste în țara noastră presupune nu simpla desăvîrșire sau dezvoltare a proceselor care au dus la formarea economiei socialiste unitare, ci profunde modificări calitative, în toate domeniile producției și vieții sociale.

Datorăm secretarului general al partidului o concepție revoluționară, profund novatoare, privind dezvoltarea economică a României pe baza unei industrii moderne puternic dezvoltate și a unei agriculturi moderne de înaltă productivitate, continuînd să rămînem și în viitor o țară industrial-agrară. Progresul economic al țării noastre are loc pe fondul amplului proces de perfecționare continuă a întregului sistem al relațiilor de producție corespunzător nivelului și dinamismului forțelor de producție. Strategia dezvoltării societății noastre are ca obiectiv de bază înfăptuirea scopului suprem al politicii partidului — bunăstarea întregului popor și dezvoltarea personalității umane.

La baza acestei concepții privind dezvoltarea noastră socialistă, secretarul general al partidului așează promovarea cu consecvență a celor mai noi și mai eficiente cuceriri ale științei și tehnicii, ridicînd știința românească la nivelul rezolvării celor mai dificile și mai complexe cerințe pe care le ridică dezvoltarea pe baze intensive a forțelor de producție, prin perfecționarea mijloacelor de producție, a tehnicilor și tehnologiilor, introducerea progresului tehnico-științific competitiv în toate ramurile economiei naționale.

În opera teoretică și practică a secretarului general al partidului, cultura și educația constituie parte integrantă a construcției socialiste. Patriotismul socialist este definit ca element fundamental al modelării umane, al culturii și al educației socialiste, țelul cel mai înalt al culturii fiind determinat de conținutul etic și de spiritul revoluționar al acesteia.

Învățămîntul, apreciat ca principala cale de pregătire și perfecționare a forței de muncă, factor de cultură și civilizație al întregului popor și promotor al personalității comuniste, se bucură de grija deosebită a secretarului general al partidului, răspunzînd — în prezent — integral cerințelor construcției noastre socialiste. Pe baza integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, a îmbogățirii continue a conținutului său cu cele mai cutezătoare cuceriri ale gîndirii și practicii umane și a orientării hotărîte către valorile etice comuniste și către producția de bunuri materiale și spirituale, educarea tinerelor generații din țara noastră se realizează în perspectiva sarcinilor de continuă înflorire a patriei noastre socialiste, a creșterii bunăstării întregului popor muncitor.

Militînd cu consecvență revoluționară pentru ideea de egalitate pentru toți fiii țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dezvoltat bazele ideologice și programul strategic al rezolvării problemei naționale, a unității de nezdruclinat a tuturor cetățenilor României socialiste, indiferent de naționalitate. Rezolvarea democratică și umanistă a problemei naționale se înscrie ca o parte inseparabilă a edificării noii noastre orinduirii.

Gîndirea teoretică vastă și prodigioasă a secretarului general al partidului se află puternic exprimată și încorporată în toate documentele de bază ale partidului nostru, începînd cu Congresul al IX-lea, continuînd cu celelalte congrese, pînă la Congresul al XIII-lea, cu cele patru conferințe naționale, și cu prilejul altor evenimente istorice din viața politică a țării noastre, în numeroase cuvîntări care orientează întreaga noastră construcție socialistă și poziția României socialiste în viața internațională.

Sărbătorind aniversarea îndelungatei lupte revoluționare și a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporul nostru omagiază pe cel mai iubit fiu al său, aceasta devenind o sărbătoare a întregii națiuni.

Și, nu se poate o mai puternică manifestare a sentimentelor de înaltă prețuire și recunoștință decît exprimarea hotărîtă a legămîntului solemn de a face totul — așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru — „pentru întărirea continuă a construcției noastre socialiste, pentru dezvoltarea democrației muncitorești revoluționare, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, pentru întărirea independenței și suveranității naționale”.

Pentru această aniversare, din toate inimile, — la dimensiunile întregului nostru popor și ale tuturor plaiurilor țării mereu înnoite — urarea tradițională „La mulți ani cu sănătate și cu fericire, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu”.

„TRIBUNA ȘCOLII”



ANUL INTERNAȚIONAL AL TINERETULUI ÎN CONȘTIINȚA CELOR MAI TINERE VLĂSTARE ALE PATRIEI

POLIANA CRISTESCU

președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor,
președintele Comitetului Național Român pentru U.N.I.C.E.F.

Pionierii și școlii patriei, toți copiii României socialiste, alături de tinerii din țara noastră, marchează în acest an un eveniment major, celebrat de întreaga omenire și cu deosebire de noile generații de pe toate meridianele planetei: Anul Internațional al Tineretului (A.I.T.), desfășurat sub devisa cu valoare de simbol pentru idealurile fundamentale ale tineretului contemporan „Participare, Dezvoltare, Pace”.

Generoasă inițiativă în slujba nobilei cauze a tineretului lumii, Anul Internațional al Tineretului dă cu pregnanță expresie statornicilor eforturi ale unei țări — România socialistă — și ale președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru promovarea problematicei tinerei generații în sistemul Organizației Națiunilor Unite și al instituțiilor sale specializate sub cele mai diferite aspecte — educație, cultură, statut profesional, dreptul de participare la decizia politică, la procesul dezvoltării, la cooperarea internațională, la apărarea păcii și securității. Eforturile sale consecutive și tenace sînt concretizate într-o amplă și intensă activitate politico-diplomatică, într-o adevărată strategie, aplicată pe parcursul a două decenii. România are meritul de a fi propus pentru întâia oară în istoria organizației mondiale înscrierea unei declarații privind tinăra generație. Este vorba de cunoscuta Declarație cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare în scopul promovării egalității în drepturi a tuturor ființelor umane și a tuturor națiunilor, a progresului economic și social, a dezarmării, menținerii păcii și securității internaționale, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în anul 1965. În cele două decenii care au urmat, România s-a situat permanent printre factorii de inițiativă din cadrul O.N.U., contribuind hotărît la elaborarea documentelor de importanță majoră privind tineretul lumii, documentele în care țara noastră a promovat cu fermitate acte originale, valori politice noi, în deplin consens cu aspirațiile de progres și pace ale noilor generații, ale popoarelor lumii.

Fundamentul tuturor demersurilor internaționale ale României socialiste îl constituie concepția revoluționară, profund umanistă și științifică a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la statutul, rolul și locul tinerei generații în lumea contemporană. Această concepție pornește de la considerentul de principiu că tinăra generație constituie o puternică forță socială, vital interesată în realizarea unei transformări înnoitoare a societății umane, capabilă să participe activ și responsabil la construirea societății în care trăiește, la adoptarea deciziilor care angajează prezentul și viitorul popoarelor, reprezentînd un imens potențial în făurirea unei lumi mai drepte și mai bune.

În deplin consens cu esența acestei concepții, noile generații din țara noastră, organizațiile lor revoluționare, dispun de reale condiții de educare și for-

mare, de afirmare în viața politică, economică și socială, participînd cu entuziasm în deplină angajare, împreună cu întregul popor la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Forța cifrelor și datelor concrete este relevantă; și pentru a nu da exemple decît din domeniul educării și formării acestor generații din țara noastră, să arătăm că învățămîntul românesc, prin integrarea organică cu cercetarea și producția, contribuie direct la continua ridicare a nivelului de pregătire profesională a celor mai largi categorii ale populației. Școala românească de toate gradele, care dispune astăzi de peste 131.000 de săli de clasă și amfiteatre, 18.000 de laboratoare și aproximativ 16.000 de ateliere în unitățile de învățămînt, va cunoaște, datorită istoricilor hotărîri ale celui de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, mutații de substanță atît în ceea ce privește conținutul procesului de învățămînt, cît și extinderea bazei sale materiale. Iată pentru ce manifestările inițiate în acest an în cadrul Anului Internațional al Tineretului oferă tuturor copiilor României socialiste un fericit prilej de a-și exprima dragostea și recunoștința față de patrie și partid, pentru minunatele condiții de viață și învățătură, de pregătire profesională și împlinire spirituală, de a se angaja să urmeze neabătut partidul, pe secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, părinte și conducător apropiat al tinerei noastre generații, idealurile sale comuniste, militînd activ pentru construirea socialismului și comunismului pe pămîntul României. Cu dragoste și deosebită prețuire, gîndurile tuturor copiilor și tinerilor se îndreaptă spre tovarășa Elena Ceaușescu, pentru grija cu care îi înconjoară, pentru ampla și neobosită activitate în slujba dezvoltării științei, învățămîntului și culturii în țara noastră.

Dezbaterile, acțiunile care au avut și au loc în cadrul Anului Internațional al Tineretului pun în evidență factori de ordin calitativ, politici, economici și sociali etc. — care exercită o influență nemijlocită asupra condițiilor de viață ale noilor generații, opțiunile și aspirațiile lor. Participînd la aceste dezbateri și acțiuni, copiii României socialiste, pionierii și școlii patriei au o imagine mai completă asupra situației colegilor lor de generații din alte țări ale lumii, asupra problemelor cu care se confruntă cei de o vîrstă cu ei și cei mai mari. Datele, cifrele furnizate de F.A.O., U.N.I.C.E.F., U.N.E.S.C.O., alte instituții internaționale competente, arată că sărăcia, foamea, analfabetismul, bolile, insuficiența sau inadecvata instruire profesională și lipsa de loc de muncă sînt realități cotidiene, preocupante pentru mulți copii și tineri din lumea de astăzi. Astfel, potrivit cifrelor furnizate, din cele 4,8 miliarde de locuitori ai Terrei, peste 500 de milioane suferă de foame, tot atîția sînt subnutriți, iar o zecime mor anual de pe urma lipsei

(Continuare în pag. a 7-a)

PLENARA COMITETULUI UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

În ziua de 21 decembrie 1984 a avut loc, la București, Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură care a analizat, în spirit critic și autocritic, activitatea sindicatelor din ramura, în lumina sarcinilor izvorite din lucrările istoricului Congres al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Plenara a inclus pe ordinea de zi următoarele:

1. Raport privind modul în care au acționat sindicatele din instituțiile de învățământ și cultură pentru organizarea și desfășurarea adunărilor generale ale oamenilor muncii și a întrecerilor socialiste. Sarcinile ce revin organelor și organizațiilor sindicale pentru mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea hotărârilor adoptate de Congresul al XIII-lea al P.C.R.

2. Raport cu privire la preocuparea organelor colective de conducere și a organelor și organizațiilor sindicale pentru îmbunătățirea stării de sănătate a personalului muncitor din învățământ și cultură și a indicelui de morbiditate cu incapacitate temporară de muncă, în perioada ianuarie-septembrie 1984.

3. Informare privind activitatea desfășurată de Biroul Executiv al Comitetului U.S.I.S.C. între cele două plenary.

4. Raport privind activitatea desfășurată de Biroul Executiv al Comitetului U.S.I.S.C. pentru soluționarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii din ramură, în anul 1984.

5. Raport privind execuția preliminară a bugetului pe anul 1984 și a proiectului de buget pe anul 1985.

La lucrările plenarei, pe lângă membrii Comitetului U.S.I.S.C., au participat numeroși invitați: cadre din Ministerul Educației și Învățământului și de la Centrul „Româniafilm”, reprezentanți ai presei pedagogice, reprezentanți ai conducătorilor unor inspectorate școlare județene și case ale personalului didactic, președinți ai comisiilor județene de învățământ și alții.

Au fost prezenți, de asemenea, tovarășul Constantin Niță, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R. și prof. Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățământului, care, prin substanțiale intervenții, au adus o valoroasă contribuție la lucrările plenarei.

Pe marginea materialelor prezentate au

luat cuvîntul: George Rulea (Institutul Politehnic din București), Ioana Ieremia (Sindicatul Învățământ Iași), Ion Stoica (Biblioteca Centrală Universitară din București), Ion Călbureanu (Inspectoratul Școlar al județului Dolj), Nicolae Corjoc (Centrala „Româniafilm”), Emil Boroghina (Teatrul Național din Craiova), Valeriu Otliman (Institutul Agronomic din Timișoara), Vasile Rațiu (Casa Personalului Didactic din Bistrița-Năsăud), Doina Leahu (Sindicatul Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România), Maria Petrașcu (Sindicatul Învățământ Timișoara), Margareta Gavrilă (Sindicatul Învățământ Bacău), Maria Culi (Sindicatul Învățământ al Sectorului I București), Dumitru Mircea (Teatrul Giulești din Capitală).

Într-un spirit de înaltă exigență, vorbitorii au dezbătut materialele prezentate și, prin exemple concrete de la locul lor de muncă, au dat o înaltă apreciere felului în care se aplică politica partidului și statului în învățământ, indicațiile personale ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în acest important domeniu de activitate. În același timp, vorbitorii au scos în evidență și unele neajunsuri care mai persistă, făcînd numeroase propuneri pentru remedierea lor și pentru ca activitatea sindicatelor din învățământ, știință și cultură să înregistreze noi și importante succese.

Încheierea lucrărilor plenarei, a luat cuvîntul prof. Dobrița Țigăran, președinta Comitetului U.S.I.S.C. care, subliniind sarcinile ce revin sindicatelor din învățământ, știință și cultură în actuala etapă, a cerut celor prezenți să-și unească eforturile pentru transpunerea integrală în viață a planului de măsuri aprobat de plenară.

Președinta Comitetului U.S.I.S.C. a cerut, de asemenea, tuturor membrilor de sindicat din unitățile de învățământ, din instituțiile de cultură și artă ale țării să-și mobilizeze toate forțele de care dispun pentru ca, la locul lor de muncă, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, să se achite cu cinste de sarcinile ce le revin din perspectiva documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. cu convingerea că aceste sarcini vor fi îndeplinite exemplar.

R. DIMITRIE

PERFEȚIONARE METODICO-DIDACTICĂ

În perioada vacanței de iarnă are loc cea de-a II-a etapă a perfecționării metodico-didactice a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor care predau limba și literatura română în școlile și secțiile cu predarea în limbile naționalităților concloacuitoare. În prima etapă a cursurilor, desfășurată la începutul acestui an școlar, s-au dezbătut proiecte de tehnologie didactică, modalități de parcurgere optimă a prevederilor programelor școlare, de realizare integrală a conținutului manualelor școlare. La cursurile din această etapă, organizate pe centre, participă inspectorii din Ministerul Educației și Învățământului, care asigură îndeplinirea indicațiilor cu privire la organizarea și desfășurarea acestor activități, pentru a le asigura eficiența maximă.

Analiza activității din trimestrul I

Consiliile județene ale educației și învățământului realizează, în perioada 15-31 ianuarie a.c., analize ale activității depuse în primul trimestru al acestui an școlar, de către unitățile de învățământ, de întreg personalul didactic, în lumina sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid și de stat, a tezelor și documentelor celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R. Analizele se referă la desfășurarea procesului instructiv-educativ din primul trimestru, la contribuția cadrelor didactice la îndeplinirea programului propriu de muncă și la stabi-

lirea, în același timp, a obiectivelor și sarcinilor pe baza cărora va fi condusă activitatea de învățământ în trimestrul al II-lea al acestui an școlar și, în perspectivă, în vederea sporirii eficienței și calității.

Se vor analiza rezultatele obținute de unitățile de învățământ din județ la cițiva indicatori, după care se va evalua randamentul întregii activități didactico-educative. În acest sens se fac referiri la:

— rezultatele la învățatură, exprimate în procente de promovare, note bune și foarte bune, precum și — mai ales — în comportamentul elevilor, dovedit în atitudinea lor față de muncă în general, față de învățatură în special, în starea lor disciplinară etc.;

— măsurile întreprinse pentru parcurgerea în bune condiții a programelor școlare, în conformitate și cu prevederile circularei M.E.I. Nr. 9756/3 XI 1984; realizarea programelor de sprijinire suplimentară a elevilor pe timpul vacanței;

— activitatea educativă, realizată prin valorificarea conținutului educativ al cunoștințelor prin activitățile conduse de diriginți, precum și prin cele ce au loc la nivelul organizațiilor de copii și tineret;

— activitatea de instruire practică; nivelul parcurgerii programelor; corelarea disciplinelor tehnologice cu instruirea practică propriu-zisă; realizarea planurilor de producție;

— activitatea de perfecționare desfășurată la nivelul județului, al unităților

de învățământ, prin formele colective ale muncii metodice; participarea cadrelor didactice la cursurile de reciclare și la acțiunile legate de definitivarea în învățământ și obținerea gradelor didactice.

Printre problemele prioritare desprinse din acțiunile de control și îndrumare, se vor avea în vedere: — situația frecvenței la cursuri a elevilor, în special a seraliștilor; de verificat efectivele de elevi pe clase, la cursurile serale;

— pregătirea corespunzătoare a activității instructiv-educative pentru trimestrul al II-lea;

— organizarea sistematică a studierii documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R.; revederea documentelor activității de planificare, astfel încât acestea să oglindească măsurile ce se iau pentru îndeplinirea sarcinilor desprinse din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R.;

— dezbateră, în catedre, în comisiile metodice, a posibilităților și modalităților concrete de introducere în lecții și în celelalte activități didactice și extradidactice a tezelor, orientărilor și ideilor cuprinse în documentele Congresului al XIII-lea al partidului;

— măsuri pentru parcurgerea ritmică și integrală a materiei prevăzute de programele școlare;

— se va acorda toată atenția organizării temeinice a activității în primele zile după reluarea cursurilor, în vederea unei cit mai rapide readaptări a elevilor la specificul activității școlare, în care scop vor fi organizate: lecții de repetare specifice perioadelor de început de trimestru și, dacă e cazul, lecții introductive; testări, orale și scrise, și alte forme de verificare, în vederea cunoașterii nivelului real de pregătire al elevilor la început de trimestru, pentru luarea măsurilor corespunzătoare; ela-

borarea și dezbateră în catedre și în comisiile metodice, în prima parte a trimestrului al II-lea, a unor proiecte de activitate didactică pe teme mai importante din materia pe acest trimestru.

Pentru creșterea randamentului întregii activități instructiv-educative și ținînd seama de cauzele care au determinat unele rezultate nesatisfăcătoare în activitatea instructiv-educativă, pe parcursul trimestrului al II-lea se vor întreprinde măsuri care să vizeze, mai ales: controlul pregătirii sistematice pentru lecții și pentru celelalte activități a tuturor cadrelor didactice; folosirea integrală și intensivă a timpului destinat lecțiilor și celorlalte activități didactice și extradidactice; folosirea cu eficiență maximă a mijloacelor de învățământ existente în dotare; integrarea experimentelor în lecții; inițierea elevilor cu unele instrumente ale activității intelectuale, de învățare; valorificarea potențialului educativ al cunoștințelor, cultivarea interesului elevilor pentru învățare; mai buna diferențiere a activității cu elevii, în vederea angajării integrale a potențialului intelectual de care dispun toți elevii; asigurarea continuității, ritmicității și obiectivității în evaluarea nivelului de pregătire al elevilor; valoarea educativă a notelor.

Activitatea educativă va fi axată pe concluziile desprinse în urma acțiunilor de perfecționare pe problemele muncii educative, ce au avut loc în vacanța de iarnă. Se vor completa planurile de muncă, inclusiv programele unitare, pe trimestrul al II-lea, precum și cele ale catedrelor și comisiilor metodice cu sarcini și măsuri rezultate din acțiunile amintite.

ACȚIUNI DE PERFEȚIONARE

În domeniul muncii educative

În vederea cunoașterii și aplicării în viață a indicațiilor și orientărilor cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., a sarcinilor ce revin învățământului din celelalte documente adoptate la Congres, Ministerul Educației și Învățământului a organizat — la nivelul inspectoratelor școlare județene, cu sprijinul organelor U.T.C. și de pionieri, al consiliilor județene ale educației și învățământului, sub directă conducere a organelor județene de partid — o amplă acțiune de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, în domeniul muncii educative.

Organizate diferențiat, pentru educatoare, învățători, profesori din gimnazii și profesori din licee, activitățile — cu durată de două-trei zile pentru fiecare categorie de cadre didactice — cuprind întregul personal didactic cu excepția celor care participă la cursurile de reciclare, pentru definitivarea în funcția didactică și de pregătire pentru obținerea gradului didactic II, precum și la cursurile de perfecționare inițiate de organizațiile de copii și tineret. Accentul s-a pus pe dezbateră aspectelor concrete pe care le ridică procesul instructiv-educativ, formele și metodele folosite în cadrul muncii educative, schimburi de opinii și generalizarea experienței pozitive.

Menționăm că Ministerul Educației și Învățământului a elaborat și a pus la dispoziția inspectoratelor școlare județene, pentru această amplă și deosebit de importantă acțiune de perfecționare în domeniul muncii educative, un număr de aproape 20 de tematici pe cicluri de învățământ, pe laturi ale muncii educative (educație patriotică, educație pentru muncă, educație politică-revoluționară, asimilarea normelor eticii și echității socialiste ș. a.), precum și pe principalele aspecte metodice (forme și metode).

Cu directorii de școli

În această perioadă se desfășoară, la nivelul inspectoratelor școlare județene din întreaga țară, o acțiune de perfecționare a directorilor de

școli cu clasele I-VIII(X), de licee școli profesionale.

S-au urmărit, în principal, însușirea temeinică a documentelor de partid și de stat, a politicii partidului și statului nostru în domeniul învățământului, cunoașterea modalităților practice de acțiune pentru aplicarea în viață a hotărârilor și măsurilor adoptate, spre a se asigura desfășurarea unei activități eficiente de instruire și educație, de bună pregătire a elevilor.

De asemenea, au fost puse în dezbateră aspecte principale ale conducerii științifice a învățământului, aplicarea legislației școlare, precum și modalități de cunoaștere și asimilare a rezultatelor cercetării psihopedagogice, a experiențelor înalte ale cadrelor didactice și generalizarea acestora. Acțiunea de perfecționare a directorilor de școli s-a desfășurat după o Programă elaborată de Ministerul Educației și Învățământului care a cuprins unele teme cu caracter general și teme specifice muncii de organizare și conducere a unităților de învățământ, precum și unele repere ale cunoașterii și aplicării legislației școlare.

COMPETIȚII SPORTIVE ȘCOLARE

În acest anotimp bogat în zăpadă competițiile sportive școlare au intrat în drepturile lor. Amintim cîteva dintre ele care se vor finaliza prin confruntări de nivel republican. Astfel, pe 5 și 6 februarie a.c., la Mogoașa, județul Maramureș, va avea loc Concursul republican de schi al cluburilor școlare, pentru fete, iar pe 21 și 22 februarie, la Predeal, pentru băieți. Vor participa elevii din licee, ciclul gimnazial și chiar mai mici. Tot la Predeal, între 14 și 16 februarie se va desfășura Concursul republican de schi biatlon al cluburilor sportive școlare. În zilele de 1 și 2 martie, la Vatra Dornei, se va desfășura campionatul republican școlar de schi fond, la care vor participa numai liceele, iar în zilele de 8 și 9 martie, la Piatra — Fintinele, județul Bistrița, Concursul republican de schi fond al cluburilor sportive școlare, la care vor participa numai cluburile școlare.

Breviar

În cadrul unor ample acțiuni reunite sub titlul „Un mare erou al vremii noastre”, în mai multe școli din Buzău au fost prezentate momente din viața și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român. Aceste acțiuni au fost întregite de dezbateri cu titlul: „Educarea patriotică și revoluționară a elevilor prin lecții și în afara școlii, în spiritul Directivelor Congresului al XIII-lea al P.C.R.” (Prof. Dan Stroe) ● „Laudă Transilvaniei” s-a intitulat un emoționant program cultural-artistic prezentat la Școala din Bratec, județul Bihor, dedicat aniversării răscoalei din 1784. Prof. Lucia Groza, care ne trimite această știre, ne mai informează că, tot cu acest prilej, în școală a fost editat primul număr al revistei „Horea, Cloșca și Crișan” și s-au pus bazele unui cnaclu literar intitulat „Horea”. ● Cel mai recent cerc pedagogic al personalului din casele de copii bucureștene a avut ca temă „Educația materialist-științifică, a elevilor prin activitățile cercului «Prietenii naturii»” (Prof. Ghe. Stănic). ● „Preocupări” se intitulă un supliment (de fapt, o adevărată revistă!) al cunoștințelor publicității școlare. „Revista noastră” editată de Liceul Industrial Nr. 1 din Focșani, Nr. 13 al acestui „supliment”, trimis la redacție de elevul Ion Apostu, conține

articole, versuri, recenzii, probleme de fizică rezolvate etc., de un bun nivel calitativ și într-o excelentă ținută grafică. ● Dintre acțiunile metodico-științifice desfășurate în ultima vreme sub egida Casei Personalului Didactic a județului Constanța și comunicate redacției, deosebit de importantă ni se pare cea intitulată „Perfecționarea lecțiilor de educație fizică la vîrsta școlară mică”, ce a avut loc în municipiul de reședință și în alte șase centre din județ. La performanța sportivă de mai tirziu se ajunge pornindu-se de la lecțiile de educație fizică din clasele mici! ● Profesorii de limba și literatura română din centrul Zimnicea, în cadrul unui cerc pedagogic de la Școala din Pietroșani, județul Teleorman, au participat la un schimb de experiență privind aplicarea normelor ortografice și de punctuație actuale, la ciclul gimnazial. (Prof. Marin Gh. Cazacu). ● Din județul Teleorman, prof. Stelian Ceampuru, inspector școlar, ne comunică alte acțiuni metodico-științifice, între care semnalăm dezbateră pe tema: „Metode noi pentru dezvoltarea deprinderilor de vorbire. Folosirea creatoare a vocabularului în lecțiile de limbi moderne”. ● Elevii Școlii Nr. 5 din Tg. Mureș — ne scrie prof. Alexandrina Ionescu — în perioada practicii agricole din toamna trecută au recoltat din viile fermei Mădăraș-Band cantitatea de 165 000 kg de struguri, obținînd Cupa de cristal „Trofeul hărniciei”. Un cuvînt de laudă lor și cadrelor didactice care îi educă în spiritul muncii și al hărniciei! ● Liceul „Dinicu Goleșcu” din Cimpulung Muscel a fost gazda unui amplu simpozion:

„Lirica românească contemporană”, la care au participat, pe lângă profesori din școlile județului Argeș, cadre didactice universitare din București, precum și reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățământului. În cheierea acțiunii, participanții au asistat, în amfiteatrul liceului, la un emoționant recital de poezie, „Un pămînt numit România”, susținut de actori pitesteni. (Prof. Livia Popa și prof. Petre Tudose, inspectori școlari). ● În cadrul manifestărilor prilejuate de centenarul nașterii scriitorului Vasile Voiculescu, la Liceul Industrial Nr. 6 din Satu Mare a avut loc o sesiune de comunicări, cu participarea unor redactori de la revista „Steaua” din Cluj-Napoca. (Prof. Lucia Budai). ● La Piatra Neamț s-a deschis expoziția de pictură „Armonii sadoveniene”, cuprinzînd tablouri inspirate din opera marelui scriitor. (Prof. Iosif E. Naghiu). ● „Literatura română contemporană în liceu și gimnaziu” a fost titlul unei sesiuni de comunicări, organizate de Filiala Oltenița a Societății de Științe Filologice din R.S.R., la care au participat profesorii de limbă și literatură română și profesorii de limbi moderne din centrul metodic Oltenița. (Prof. Constantin Ion Popescu). ● Elevii Centrului Școlar Nr. 10 din Voluntari-București — ne informează prof. Marin Iancu — au avut o plăcută întîlnire cu un grup de actori ai Teatrului „Giulești” din Capitală, care le-au prezentat un scurt program artistic și le-au povestit împliniri din viața teatrală.

D. CICHIRĂ

„Încă din școală, tinerii trebuie învățați să prețuiască munca și disciplina, să înțeleagă că munca este cimpul cel mai fertil de împlinire a personalității umane, de realizare a celor mai înalte visuri și aspirații. Munca este aceea care înobilează pe om, îl ajută să-și dezvolte capacitățile fizice și morale; munca stă la baza progresului, atât al omului, cât și al societății în general“.

Academician doctor inginer
ELENA CEAUȘESCU

DĂRUIRE REVOLUȚIONARĂ, EXEMPLARĂ, PENTRU PROGRESUL NEÎNTRERUPT AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI, ȘTIINȚEI ȘI CULTURII, PENTRU PROPĂȘIREA ROMÂNIEI SOCIALISTE

RADA MOCANU
adjunct al ministrului educației și învățămîntului

La începutul acestei luni, întregul partid, întregul nostru popor au omagiat, cu cel mai înalt respect și deosebită considerație, cu nețărmurită dragoste și profundă recunoștință, Ziua de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

Devenită simbol în conștiința națiunii

române, această aniversare, adevărată sărbătoare națională, a constituit un fericit prilej pentru a evoca, încă o dată, personalitatea proeminentă, de excepție, a tovarășei Elena Ceaușescu, de militant de seamă al partidului și statului nostru, de remarcabil conducător comunist și savant de renume mondială, activitatea sa prodigioasă, plină de dăruire, consacrată progresului neîntrerupt al învățămîntului, științei și culturii, edificării noii orînduirii pe strămoștile meleaguri.

Transformările fundamentale petrecute



ÎNSUȘIREA TEMEINICĂ A CUNOȘTINTELOR DE ȘTIINȚE SOCIALE

Cerința înarmării elevilor cu cunoștințe trainice și durabile o găsim formulată cu multă claritate de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în strălucitul Raport prezentat la al XIII-lea Congres al P.C.R., „Este necesar să perfecționăm și să ridicăm continuu nivelul general al întregului învățămînt, asigurînd pentru toate sectoarele cadre bine pregătite cu multe cunoștințe profesionale, tehnice și științifice“.

Iată de ce, în cadrul orelor de științe sociale, m-am preocupat și mă preocup ca elevii să rețină cit mai multe noțiuni, fapte și idei. Acest obiectiv a devenit și devine realizabil și prin folosirea diaporizitelor sonorizate.

După cit se știe, primim numeroase seturi de diaporizite ce pot fi folosite cu succes în întreaga noastră activitate didactică. Din păcate, însă, cele mai multe diaporizite nu au înscrisă explicația imaginii ce urmează a fi proiectată. În această situație, profesorul trebuie să dea dovadă de creativitate, să găsească mijloacele cele mai adecvate în activitatea cu elevii.

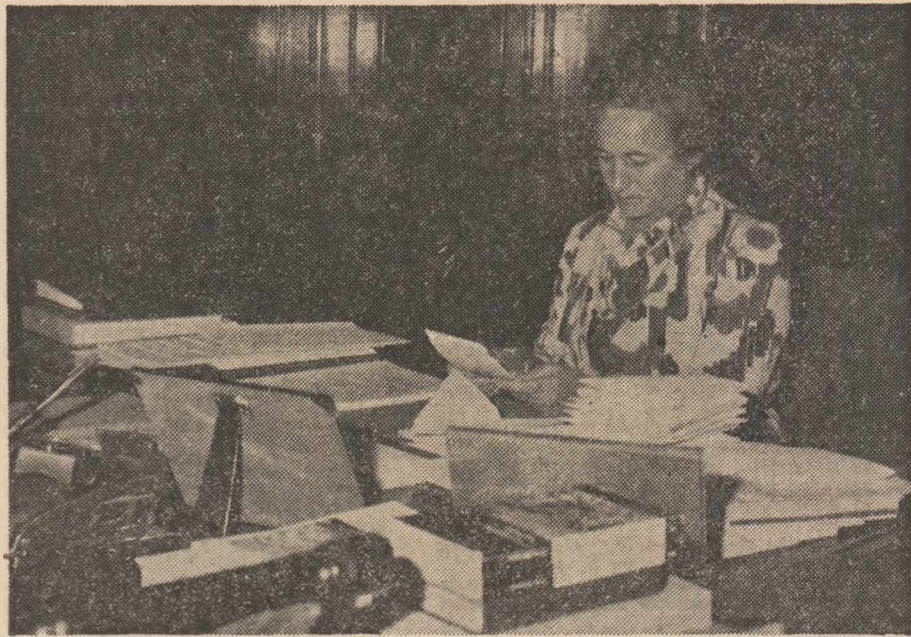
Cum am procedat și procedez pentru sonorizarea diaporizitelor? Cunoșc din timp ceea ce este necesar a fi proiectat în cadrul activității de la clasă sau din afara școlii. Selecționez, după caz, 10 pînă la 15 diaporizite. Iau apoi pliantul ce însoțește fiecare set de diaporizite, în care găsesc explicația materialului selecționat, și o înregistrează pe bandă de magnetofon. În acest fel am posibilitatea de a lucra în liniște, de a da acuratețea explicației prin înregistrare. Pasul următor îl constituie așezarea diaporizitelor în ordine în caseta aspectomatului. Se face o verificare. „La rece“ a proiectiei, însoțită de explicația de pe banda magnetică. Se fac corecturile necesare dacă este cazul. Totul fiind pregătit în acest fel cu cel puțin o zi înaintea orei, se poate trece la activitatea propriu-zisă.

În cadrul activității de la clasă, la momentul potrivit și necesar, se pornește magnetofonul, iar de pe bandă se va auzi explicația introductivă a ceea ce urmează să urmărească elevii în timpul proiectiei fixe, aceasta cu scopul de a trezi elevilor interesul pentru activitatea ce va urma. Cînd se trece la proiectia primului diaporizit, cu ajutorul aspectomatului, se va auzi explicația conținutului acestuia de pe banda magnetică.

Pentru a concretiza cele spuse pînă aici, voi prezenta numai un singur exemplu de sonorizare a diaporizitelor. Iată, de pildă, la lecția: „Activitatea Partidului Comunist Român pentru formarea concepției științifice despre lume și viață la oamenii muncii din țara noastră“, (Cunoștințe social-politice, clasa a X-a), am folosit din setul de diaporizite pe cele referitoare la „Adevărul despre facerea lumii“, un număr de 10 imagini convingătoare, la nivelul înțelegerii elevilor.

Așa cum arătăm mai înainte, după ce aparatele au fost așezate și verificate, se dă drumul magnetofonului, elevii avînd posibilitatea să audă următorul mesaj: Din cele mai vechi timpuri, omul a căutat să-și răspundă la câteva întrebări cum ar fi: Cine a făcut stelele care luminează noaptea? Cine a făcut Soarele care luminează Pămîntul? Cine a făcut Pămîntul cu varietatea de plante și animale? Cine l-a făcut pe om? etc. Răspunsul la toate acestea și la multe altele a putut fi dat numai în urma unei îndelungate cercetări, a îndelungatei cunoașteri umane, pe baza datelor obținute de știință.

După partea introductivă se trece la proiectia diaporizitelor selecționate. Pentru fiecare imagine se dă explicația necesară, înregistrată pe banda de magnetofon: Oriunde știe că lumina vine de la Soare — de la acest Soare care, dacă am da crezare celor spuse în „Cartea Facerii“, nici nu exista în acea zi întâi; Iată Pămîntul luminat de Soare. Pe ecran aveți proiectată o lma-



pe toate planurile de activitate, cu deosebire în ultimele două decenii, poartă, adînc imprimată, pecetea gândirii creatoare, a aportului remarcabil al tovarășei Elena Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului de dezvoltare multilaterală a patriei, de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, de înălțare a României socialiste pe noi trepte de progres și civilizație, de promovare, în viața internațională, a principiilor de colaborare și înțelegere între națiuni. Prezența activă a tovarășei Elena Ceaușescu la marile evenimente ale țării, alături de ctitorul României moderne, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intensă și fructuoasă activitate științifică și social-politică pe care o desfășoară pentru soluționarea complexelor probleme pe care le ridică, în mod firesc, opera de construcție socialistă, pentru proiectarea, coordonarea și îndrumarea activității unor domenii de însemnătate capitală, pun în evidență calitățile sale deosebite de om politic, de conducător comunist.

Ca activistă pe tărîmul învățămîntului, al instruirii și educării tinerilor generații, tin să relev, cu toată căldura, grija permanentă pe care tovarășa Elena Ceaușescu o poartă dezvoltării și perfecționării continue a școlii românești, în pas cu exigențele progresului economic, social și cultural al țării, cu stadiul cunoașterii umane, îndeplinirii de către această instituție, în mod exemplar, a rolului ce-i revine în societate ca factor esențial al pregătirii forței de muncă și formării omului nou. Fără sprijinul competent și generos al tovarășei Elena Ceaușescu, nu ar fi fost posibilă transformarea, într-un timp relativ scurt, a învățămîntului preșcolar, prin organizare, cuprindere și conținut, în prima treaptă a sistemului educațional, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani frecventat astăzi de toți copiii țării, dezvoltarea puternică, într-o nouă structură, a învățămîntului liceal și superior, îmbunătățirea conținutului și des-

fășurării procesului instructiv-educativ. Ca reputat om de știință și participant activ la desfășurarea, cu succes, a revoluției tehnico-științifice contemporane, tovarășa Elena Ceaușescu aduce o contribuție definitivă la integrarea învățămîntului cu cercetarea, cu cerințele economiei naționale, cu practica social-politică.

O contribuție determinantă are tovarășa Elena Ceaușescu la elaborarea și aplicarea programelor de cercetare științifică și dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic în toate sectoarele de activitate. Țara noastră dispune astăzi, și în acest domeniu vital, de o orientare clară, de largă cuprindere și de lungă perspectivă, care urmărește amplificarea cercetării științifice fundamentale și aplicative, utilizarea întregului potențial uman și material de cercetare, promovarea cu perseverență a tehnicii și tehnologiilor moderne în vederea soluționării rapide și eficiente a problemelor impuse de dezvoltarea intensivă a economiei naționale, cu exacerbată cooperării economice și tehnico-științifice internaționale. Opera științifică a tovarășei Elena Ceaușescu, rod al experienței, pasiunii și conștiinței cercetătorului, autor și participant activ la progresul fără precedent al României contemporane, la instaurarea unui climat de pace pe planeta noastră, reprezintă o contribuție deosebit de prețioasă la tezaurul gândirii universale.

Pentru fiecare dascăl, pentru întregul tineret studios, activitatea și viața tovarășei Elena Ceaușescu constituie un nesecat izvor de învățămînt, un strălucit exemplu de urmat. Stimulați de exemplul personal al tovarășei Elena Ceaușescu, de îndrumarea și sprijinul deosebit pe care ni le acordă, toți cei care activăm în domeniul învățămîntului, ne angajăm să acționăm cu și mai multă pasiune și responsabilitate pentru continuă perfecționare a procesului instructiv-educativ, prin sporirea contribuției școlii la îndeplinirea obiectivelor majore stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului nostru comunist.

gine obținută de cosmonauți, de la 40 000 km depărtare de Pămînt; Și Luna este luminată de Soare. Iată o asemenea imagine în care se văd umbrele munților de pe Lună și ale pereților stîncoși ale acestora.

Urmează apoi un scurt dialog cu elevii despre cele vizionate, căutînd să accentuez necesitatea preocupării lor în vederea activității productive, a însușirii tinerilor științei și tehnicii, a ceea ce a creat mai bun omul pentru om, avînd în vedere cuvintele secretarului general al parti-

dului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostite cu ocazia prezentării Raportului la marele forum al comunistilor, Congresul al XIII-lea al partidului: „La baza întregii activități trebuie să punem permanent concepția revoluționară materialist-dialectică, socialismul științific — știința transformării revoluționare a lumii“.

Pro^f. EMIL BARNA
Școala din comuna Hida, județul Sălaj

CUNOSCÎND PATRIA, O IUBIM ȘI NE MINDRIM CU EA

Excursia școlară face parte, în această vacanță de iarnă, din programul obișnuit al manifestărilor organizate ca mijloc important de educare patriotică, de cunoaștere a realităților social-economice, a frumuseților naturii. La Școala Nr. 3 din Lugo, excursiile pe care le organizăm completează programele școlare, stimulînd activitatea de învățare, conținutul lor fiind în funcție de obiectul de învățămînt (excursie sau vizită istorică, geografică, literară sau complexă — avîndu-se în vedere cunoștințele de la mai multe obiecte de învățămînt.)

Ținînd seama de scopul urmărit, au fost organizate excursii și vizite introductive (înaintea predării unui capitol sau teme), excursii și vizite organizate în vederea comunicării de cunoștințe noi și excursii și vizite finale (de consolidare și fixare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor). Desigur, fiecare excursie care are loc presupune măcar trei etape importante: pregătirea, desfășurarea și încheierea acesteia, profesorii organizatori cunoscînd detaliat ce conținut trebuie să aibă fiecare etapă.

Tradiția organizării excursiilor și vizitelor este veche la această unitate școlară. Am vizitat, de exemplu, de curînd, modernele mine de pe Valea Jiului, făcînd comparații și aprecieri privind evoluția muncii în subteran, condițiile create pentru viața și sănătatea minerilor, a familiilor acestora. Am fost cu elevii la ștampurile de la Bălța, la moderna flo-

tație de minereuri complexe de la Baia Mare, urmărind drumul cărbunelui pînă la termocentrala de la Porojeni. De asemenea, a fost văzută și hidrocentrala de la Bicaz, cea de la Porțile de Fier 1, explicîndu-se copiilor ce înseamnă aceste obiective în viața economică a patriei noastre.

S-a creat o adevărată tradiție ca elevii, încă din prima clasă, să participe la cunoașterea orașului, a împrejurimilor, conținînd cu vizitarea județului, a județelor învecinate, apoi a tuturor provinciilor țării noastre; vizitarea fabricii de sticlă din Tomești, a stațiunii balneo-climaterice Buziaș, a orașului Timișoara, anii Carmisegetuza, Deva, Orșova, cetățile dacice din Munții Orăștie, Alba Iulia, Arad, Lipova, monumentul eroilor de la Păulș, munții Retezat și Bucegi, litoralul Mării Negre cu salba sa de stațiuni și, bineînțeles, pămîntul fermecător și unic dintre Dunăre și mare, Delta Dunării. Am vizitat apoi Muzeul de Istorie al R.S.R., metrour bucureștine și alte obiective de importanță economică și culturală, care au avut profundă înrîurire asupra educației patriotice a elevilor, cultivînd sentimentul de prețuire față de munca plină de abnegație a întregului popor pentru construirea unei vieți demne și fericite.

Prof. GHEORGHE LUCHEȘCU
Școala Nr. 3 din Lugo

GIMNAZIUL ȘI LICEUL

O abordare interdisciplinară a cunoștințelor matematice

Când lecția se desfășoară după schema și conținutul de idei ale manualului, elevul devine deseori spectator, știind că va găsi și în manual planul lecției. Altfel va fi rezultatul atunci când profesorul își va construi lecția folosind un alt plan, adecvat nivelului clasei, problematizat, cu elemente de interdisciplinaritate. În acest caz, elevii devin participanți activi la lecție, posibilitatea de asigurare a progresului școlar crește.

Pentru a ilustra cele de mai sus, am să arăt cum folosesc cunoștințele dobândite la geometrie, în cadrul algebrei la „Rezolvarea geometrică a ecuației de gradul al doilea”, după un plan elaborat de mine.

În orele de geometrie, elevii rezolvă următoarele probleme de tipul:

I. „Să se construiască două segmente de dreaptă, cunoscând suma și produsul lor”.

Notind cu x și y lungimile celor două segmente, trebuie să avem $x+y=a$; $xy=bc$, unde numerele pozitive, a, b, c , sint cunoscute (Produsul lungimilor este scris sub forma bc , pentru necesitățile construcției. Acest lucru este posibil deoarece orice număr poate fi scris într-o infinitate de feluri, ca un produs de două numere).

Elevii ajung la concluzia: La capetele unui segment BC , de lungime a , se iau segmentele perpendiculare BB' și CC' de lungimi b și c și situate de aceeași parte a lui BC . Cercul cu diametrul $B'C'$ intersectează segmentul BC în două puncte M și M' simetrice față de capetele segmentului. Segmentele căutate sint BM , și MC (sau BM' și $M'C'$ căci $M'C'=BM$). Problema este posibilă dacă cercul taie

segmentul BC , deci dacă $4bc \leq a^2$. În caz de egalitate, cercul este tangent segmentului în mijlocul lui.

Cele două numere pozitive, x, y de mai sus satisfac ecuația de gradul doi $z^2 - az - q = 0$ ($q=bc$). Prin urmare, construcția precedentă permite rezolvarea geometrică a ecuațiilor de gradul doi de această formă (coeficientii a și q fiind pozitivi și $a^2 - 4bc > 0$).

II. „Să se construiască două segmente de dreaptă cunoscând diferența și produsul lor”.

Notind cu x și y lungimile celor două segmente, trebuie să avem: $x-y=a$; $xy=bc$, unde a, b, c sint numere pozitive.

Elevii ajung la concluzia: La capetele segmentului BC de lungime a , de o parte și de alta a lui, ducem segmentele perpendiculare BB' și CC' de lungimi b și c . Cercul cu diametrul $B'C'$ taie prelungirile segmentului BC în două puncte M și M' , așa că $MB \equiv CM'$.

Segmentele MB și MC dau soluția problemei, care este mereu posibilă.

Numerele x și $-y$ satisfac ecuația de gradul al doilea: $z^2 - az - q = 0$, $a > 0$, $q=bc > 0$, deci construcția precedentă permite găsirea pe cale geometrică a rădăcinii pozitive și a valorii absolute a rădăcinii negative.

Cunoștințele dobândite de elevi în aceste lecții de algebră și geometrie sint indispensabile unui elev din clasa a IX-a sau a X-a, de pildă, în cadrul orelor de desen tehnic.

Prof. PETRE IONIȚA
Școala cu clasele I—X din Tițești,
județul Argeș

FIZICA

Experimentul didactic, modalitate de activizare a elevilor

Creșterea eficienței orelor de fizică depinde în mare măsură de felul în care știm să folosim metodele de activizare a gândirii elevilor și de stimularea a interesului lor pentru învățarea fizicii. În cele ce urmează sint prezentate câteva procedee folosite la capitolul „Echilibrul mecanic al fluidelor” la lecțiile „Presiunea”, „Presiunea hidrostatică” și „Legea lui Pascal”, în scopul stimulării elevilor la o activitate proprie de însușire a cunoștințelor la nivelul clasei a VII-a.

Unul dintre procedeele cele mai utile și care dă rezultate foarte bune este experimentul cognitiv efectuat de elevi, care are ca scop: punerea în evidență a unui fenomen, studiul calitativ al condiționării (stabilirea factorilor care îl condiționează și a modului de modificare a fenomenului în raport cu variația acestor factori), verificarea ipotezei, redescoperirea unei legi etc. În general este bine ca astfel de experimente să fie concepute astfel încât să nu presupună utilizarea de aparatură complexă și costisitoare.

Astfel, referitor la echilibrul mecanic al fluidelor și introducerea noțiunii de presiune hidrostatică se poate proceda în felul următor: pentru a se sublinia deosebirile care există între echilibrul corpurilor solide și echilibrul corpurilor lichide este suficient a se da copiilor un vas cu apă. Vor fi îndrumați să observe cu ușurință că suprafața apei este plan orizontală. Iar dacă vasul se înclină apa se deplasează astfel încât suprafața ei rămâne în continuare orizontală. De aici se trage concluzia că, spre deosebire de corpurile elastice, lichidele nu opun nici o rezistență la schimbarea formei lor.

Părțile unei mase de lichid se pot deplasa liber, alunecând unele în raport cu altele, motiv pentru care echilibrul lichidelor se poate realiza numai atunci când forțele care acționează asupra lor sint perpendiculare pe suprafața acestora.

Stimularea gândirii practice poate fi făcută cerindu-se elevilor să dea exemple de situații sau experiențe cotidiene, din care să reiasă că lichidele acționează cu diferite forțe asupra solidelor aflate în contact cu lichidul dat. Răspunsurile pot fi extrem de variate și pot genera întrebări de aflare a cauzelor, a interdependenței factorilor implicați. Un mod simplu de a verifica existența acestor forțe este de a ține degetul la un robinet deschis sau de a aminti de durerile simțite în urechi când ne scufundăm în mare sau în bazinul de inot.

Un alt experiment simplu de realizat și foarte sugestiv se poate face, pentru introducerea noțiunii de presiune, astfel: se pune la dispoziția elevilor un piston cu care se apasă vertical pe suprafața unui lichid. Se va putea constata ușor că, cu cit aria suprafeței pistonului e mai mare, cu atât forța de apăsare e mai mare și se va putea verifica ușor că raportul dintre forță și aria suprafeței pe care acționează este o constantă ce reprezintă presiunea, adică forța pe unitatea de arie.

Un experiment original și deosebit de edificator, prin care se poate asigura realizarea tuturor exigențelor unui experiment cognitiv, se poate face folosind un

cilindru vertical prevăzut cu deschideri circulare, identice, practicate la diferite înălțimi. Deschiderile circulare se închid ermetic, cu membrane de cauciuc. Dacă în cilindru se toarnă apă, se constată că membranele aflate mai jos sint mai puternic împinse către exterior. Aceste deformări ale membranelor de cauciuc pot fi măsurate de către grupe de elevi și ei vor putea constata ușor că sint proporționale cu înălțimea h a coloanei de lichid. Deoarece deformările sint proporționale și cu forța care acționează asupra lor, după cum se va arăta în experimentul următor, ținind seama de proporționalitatea dintre forță și presiune, vor ajunge la concluzia că presiunea exercitată de lichid este proporțională cu înălțimea coloanei de lichid.

Această dependență stabilită experimental o explicăm ulterior, prin greutatea coloanei de lichid raportată la unitatea de arie. Prin astfel de experiențe efectuate pe grupe de elevi se poate arăta și faptul că presiunea hidrostatică se exercită în toate direcțiile, la fel.

O mai mare participare a elevilor în cadrul unui experiment cognitiv se poate face și prin fișe de lucru individuale. Acestea vor fi astfel alcătuite, încât să dirijeze prin întrebări activitatea elevului cu privire la condițiile de desfășurare a experimentului, observațiile experimentale și concluziile care se pot trage. După fiecare întrebare, fișa conține un spațiu liber pe care elevul să-l completeze pe măsură ce se desfășoară experimentul. Urmărind modul în care elevii răspund, profesorul își dă seama dacă ei au observat toate aspectele necesare și, în caz că remarcă răspunsuri incomplete sau eronate, cere repetarea etapei respective a experimentului.

Dificultatea legată de multiplicarea fișelor de lucru într-un număr suficient de exemplare poate fi înlăturată prin proiectarea cu aparatul de proiecție a unei fișe, astfel încât fiecare elev să-și poată copia întrebările la care trebuie să răspundă.

Există situații în care experimentul cognitiv trebuie efectuat de profesor, și anume cînd școala nu posedă aparatură într-un număr suficient de exemplare în raport cu numărul elevilor sau cînd manipularea de către elevi este periculoasă. În cazul temelor alese în articolul de față, pentru exemplificare, profesorul poate continua el însuși experimentul, introducînd în cilindru considerat un piston pe care se apasă cu diferite forțe de către mai mulți elevi. Se va constata că membranele de cauciuc aflate la aceeași înălțime se deformează proporțional cu forța de apăsare asupra pistonului. Astfel se ajunge experimental la redescoperirea legii lui Pascal, dezvoltîndu-se totodată spiritul de observare, de investigație și gîndirea creatoare. O astfel de modalitate de realizare a lecției vizează și înarmarea elevilor cu metode, procedee, tehnici de investigare a realității specifice domeniului.

Un mod de a stimula gîndirea convergent-divergentă este exemplificat în cele ce urmează: se pune la dispoziția elevilor spre studiu, ca o aplicație a legii lui

Pascal, o presă hidraulică, cerîndu-li-se să explice, pe baza cunoștințelor căpătate, modul de funcționare a dispozitivului. Se urmărește totodată și formarea unor deprinderi de aplicare, pe cazuri concrete, a cunoștințelor teoretice. O astfel de modalitate de dirijare a interesului pentru studii specifice, cu finalitate cerută, trebuie realizată cu tehnici simple, prin care elevul să poată evalua propriul progres înregistrat în activitatea din clasă.

Acceptînd ideea lui J. S. Bruner că în-

vățarea unui nou conținut informațional implică cel puțin trei procese: de achiziție, de transformare, de evaluare, profesorul are ca sarcină includerea în activitatea de organizare și conducere a proceselor de predare-învățare a unor elemente strategice care să stimuleze permanent activitatea elevului.

Prof. CARMEN SIPOȘEAN
Școala Nr. 198 din București

Lecția concepută în scopul dezvoltării creativității elevilor

La începutul anului școlar, în urma testării elevilor și rezultatelor obținute la examenul de admitere, am alcătuit șase grupe, echilibrate ca potențial, în funcție de aptitudini și posibilități intelectuale, de temperament și afinități. Cel mai înzestrat elev la literatură a devenit „lideri” recunoscuți de membrii grupei. Sporadic, dar progresiv, am oferit sarcini de lucru, ținînd cont de preferințele, talentul și timpul liber al elevilor. Am dorit să înlocuim concurența și competiția individuală cu cooperarea și dezvoltarea spiritului de solidaritate, fără a înăbuși însă personalitatea elevului. În etapa pregătitoare, au fost date elevilor următoarele sarcini de lucru:

— pentru recapitularea noțiunilor de teorie literară din clasele a V-a, a VIII-a, am organizat un concurs între grupe, care viza calitatea limbajului poetic: cele mai reușite epiteze, comparații, metafore originale și o compunere liberă.

— pentru studiul cronicarilor, am propus cercetarea materialului documentar (ilustrații, articole din reviste, portrete, ediții, surse bibliografice).

— pentru fixarea momentului 1948 în literatură, am solicitat alcătuirea unor schițe sintetizatoare. Ele au fost comparate valoric; am selectat secvențele corecte elaborate și le-am reținut pentru sala specializată de literatură. Era prima contribuție colectivă la nivelul clasei și în folosul întregii școli.

În trimestrul al II-lea am pregătit împreună cu cei șase „lideri” prezentarea dramei Răzvan și Vidra de E. P. Hășdeu. Am recomandat bibliografia, am elaborat planul dezbaterilor și am solicitat imaginația creatoare, studiul cu cartea, alcătuirea fișelor de lucru, pregătirea în scris și susținerea orală a materialului. Fișele, am abandonat locul de la catedră și am colaborat cu întreaga clasă, substituind subordonarea cu cooperarea. Temporal locul profesorului a fost luat de cei șase coordonatori-elevi, care au expus, au comentat, au dialogat cu clasa, au provocat colegii, s-au completat reciproc, au intervenit prin interpretări și soluții originale, au valorificat materialul didactic.

Iată planul dezbaterilor (două ore):

1. Geneza (Dacia literară, spiritul epocii, literatura pașoptistă).
 2. Prima reprezentație (citare, ilustrații, documente).
 3. Specta (categoriile estetice de grotesc, sublim, tragic, comic).
 4. Compoziția și momentele subiectului (accent pe conflict).
 5. Probleme de rezolvat.
 6. Caracterizarea personajelor.
 7. Valori stilistice.
- La sugestia și sub îndrumarea noastră, s-au alcătuit schițe grafice pentru ilustrarea conflictului și evoluția dramei (socială, patriotică, psihologică). Ca temă, li s-au propus grupelor următoarele aspecte:
1. Sesizați și interpretați valoarea numerelor proprii.
 2. Comentați pasajele meditative asupra problemelor etern umane: atitudinea în fața ambiției, drama puterii, ideea de răzbumare, noțiunea de soartă.
 3. Imaginați deznodămîntul. Vidrei.
 4. Încercați să răspundeți întrebării: fi condamnați pe Răzvan sau îl considerați victimă a împrejurărilor și a Vidrei?

5. Luați atitudine asupra comportării rezervei lui Tănase față de originea lui Răzvan.

6. Care sint cauzele prăbușirii eroului titular? (e un om care însușează aștepta calitatea).

Prin caracterul ei democratic și activ, concepția muncii pe echipe a avut ecou, incit în trimestrul al III-lea, echipele au propus pregătirea și dezvoltarea unei teme, prezentarea unui scriitor, interpretarea unei opere. Astfel s-a ajuns la ideea recapitulării pe baza lucrului în echipe.

Am oferit bibliografie suplimentară pentru studiul creației eminesciene, am intervenit în topografia clasei, aranjînd mesele în care, pentru a oferi posibilitatea consultării, am explicat modul de desfășurare al orei. Ea a fost proiectată pentru două ore consecutive (100') și a valorificat integral potențialul clasei.

Elevii au fost solicitați să răspundă următoarelor sarcini de lucru:

1. Recunoașteți versurile (s-a selectat o strofă care să ilustreze marile teme: natura, dragostea, istoria, concepția despre poezie, meditația socială, folclorul).
2. Identificați poezia (s-au recitat patru versuri dintr-o poezie aparținînd unei teme și s-au oferit trei titluri posibile, doar unul corect (de exemplu: „Mă-mi-vom, troieni-va / Teiul floarea-te noi / Și prin somn auzi-vom bucuria / De la stîncile de oi” — Dorința, Poezia codrului, Povestea teiului).
3. Motivați și argumentați (subiectele au fost scrise pe bilețele și s-au repartizat prin tragere la sorți):

— caracterul elegiac al poeziei Reve-dere;

— mesajul patriotic al poemului Scri-soarea III;

— realizarea antitezei trecut-prezent în Serisoarea III

— titlul poeziei Dorința;

— filonul folcloric în poemul Lucea-fărul;

— retragerea geniului în „lumea sa”.

4. Moment artistic (la alegere, elevii au putut pregăti și prezenta în fața colegilor, ca într-un spectacol, — o creație originală închinată poetului, — o recitare cu acompaniament de flaut sau chitară, — o compoziție muzicală personală, pe versuri eminesciene, — un „mixaj” artistic, format din diapozitive și bandă sonoră).

5. Comentariu pe text (din poeziile studiate în clasele de gimnaziu, prin care am putut urmări evoluția în interpretarea textului, transferul și adaptarea noilor tehnici de lucru din clasa a IX-a la subiecte care nu constituiau noutate tematică).

6. Confruntarea grupelor (flecarea ele a pregătit o întrebare surpriză în joc didactic atractiv și eficient sau un text scurt, în care s-au strecurat intenționat inexactități. Ele au dinamizat clasa, au oferit satisfacții imediate, au creat atmosferă competitivă și au trezit tentația născocirii. Singuri și-au ales „rivalii”, stimulîndu-le spiritul de echipă, atenția susținută, comportamentul social și disciplina muncii.

Prof. RODICA BRATE
Liceul Pedagogic din Sibiu

125 de ani de la înființarea

Liceului de Matematică-Fizică din Sfîntu Gheorghe

Între evenimentele culturale ale ultimei perioade s-a înscris și aniversarea a 125 de ani de la înființarea Liceului de Matematică-Fizică din Sf. Gheorghe, orașul de reședință al județului Covasna, aniversare ce s-a constituit într-o suită de activități politico-educative.

Liceul aniversat s-a pregătit sărbătorește pentru acest jubileu. Întreaga propagandă vizuală a fost reactualizată pe baza ultimelor indicații ale Ministerului Educației și Învățămîntului, constituind un model pentru toate unitățile de învățămînt din județ. Datorită grijii și atenției deosebite pe care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă școlii românești de toate gradele, Liceul de Matematică-Fizică a devenit o școală modernă, într-o continuă dezvoltare, în care se modelează personalitatea constructorilor de mine ai societății noastre. Elevi români și maghiari învață acum în clase și laboratoare, în cabinete și ateliere bine dotate, intrînd în posesia celor mai noi cunoștințe teoretice valorificate în activitatea practică pe care o desfășoară.

Cu prilejul aniversării, în incinta liceului s-a organizat o expoziție care cuprin-

de lucrările executate de elevi în cadrul atelierelor școlare, la cercurile tehnico-aplicative care funcționează în liceu.

La festivitatea sărbătoririi acestui prestigios lăcaș de cultură au participat numeroși elevi și cadre didactice, foști absolvenți ai liceului, invitați, părinți.

Cu acest prilej, în numele Biroului Comitetului Județean de Partid, al Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean, s-a adresat un salut participanților la festivitate.

În încheiere, formații artistice ale liceului au prezentat un spectacol festiv de înaltă ținută artistică, educativ-patriotică, prin care s-a adus un vibrant omagiu partidului și țării, poporului și iubitelui nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La această aniversare, Liceul de Matematică-Fizică din Sf. Gheorghe își întărește nobila misiune de a forma noi cadre temeinic pregătite pentru economia țării și a județului, garanția acestei hotărîri fiind tineretea veșnică a acestui important lăcaș de învățămînt.

Prof. IOAN PAUL VOINESCU
Inspector școlar general
al județului Covasna

CLASELE I — IV

Pentru creșterea randamentului școlar

ată câteva exemple de metode și tehnici active de lucru valorificate de mine în cadrul lecțiilor, în vederea sporirii eficienței acestora și pentru creșterea randamentului școlar :

a) Având în vedere formarea gândirii concret-intuitive a copiilor de vîrstă școlară mică, pe baza operațiilor concrete cu lectele, am pus accent pe învățarea prin inițiază activă, bazată pe realitate și nu numai pe priceperea imaginilor obiectelor. Încercînd elevii să întuiască, de pildă, înțele de baltă (salcia, trestia, papura), mediul lor natural de viață, aceștia au cercetat, utilizînd experiența de care dispun, făcînd comparații cu plantele cucute (copacii din pădure, pomii fructiferi, plantele de cîmp), încadrîndu-le în categoria corespunzătoare (clasificarea), utilizînd astfel o învățare activă. Studiul amelor l-am făcut nu numai sub aspectul descriptiv, ci, mai ales, explicînd evidențînd relația dintre animal și mediu, adaptarea viețuitoarelor la condițiile mediului.

b) Pe baza observării și a experimentării, însușindu-și cunoștințele prin investigație, analiză și comparație, elevii au posibilități mai mari de structurare și restructurare a lor și deprind unele cunoștințe. La studierea proprietăților generale metalelor, efectuînd experiențe sim-

ple, elevii au constatat proprietatea metalelor de a fi bune conducătoare de căldură și, de aici, utilizarea lor.

c) Folosesc, de asemenea, metoda conversației, conducîndu-i pe elevii la înțelegerea temeinică a celor învățate, realizînd, totodată, și corelări interdisciplinare.

d) La lecțiile de istorie și geografie, apelez la expunere, pe baza unui material didactic adecvat. De pildă, în predarea cunoștințelor despre Ștefan cel Mare la „Istorie”, în timpul expunerii, am intercalat lectura istorică — anumite pasaje („Povestiri istorice” de Dumitru Almaș — partea I), viziionări de diapozitive ce redau aspecte din lupta moldovenilor conduși de Ștefan cel Mare, diafilmul „Ștefan cel Mare” și audiții muzicale. Am formulat întrebări privind calitățile domnitorului ce au reieșit din cele prezentate sau am cerut părerea personală a copiilor privind motivele pentru care moldovenii au învins în luptă.

e) Prin metoda demonstrației am urmărit stimularea interesului elevilor pentru tema studiată, declanșarea și orientarea activității de investigație, de căutare a răspunsurilor la întrebări.

Inv. IOANA PENCEA
Școala Nr. 1 din Videle, județul Teleorman

Mijloace audio-vizuale utile

Diafilmele pot fi folosite, după părerea mea, în toate momentele lecției și anume: la început, în expunerea cunoștințelor și încheierea acesteia.

De exemplu, am utilizat diafilmul pentru prezentarea unei vederi la începutul lecției, creînd un climat psihologic, în vederea favorabil începerii lecției. În acest scop, înainte de a face expunerea lecției „Căci și romanii”, la clasa a IV-a, am prezentat vederi reprezentative din diafilmul: „Strămoșii noștri”.

Diafilmul poate fi folosit cu succes și în timpul expunerii. Astfel, la lecția de cunoștințe despre natură: „Petrolul”, după ce în prealabil am expus cunoștințele, scriînd pe tablă și datele necesare privind rafinare, momentul rafinării produselor rezultate prin rafinare, în orele lor firească, au fost prezentate cu ajutorul diafilmului. La sfîrșitul lecției diafilmul permite o fixare mai temeinică a cunoștințelor elevilor. Astfel, după preizarea lecției: „Delta Dunării”, pentru clarificarea și consolidarea cunoștințelor, am prezentat diafilmul: „Delta Dunării”, înfățișînd elevilor, în imagini, fauna și flora din regiune.

Diafilmul poate fi folosit, uneori, pentru prezentarea în întregime a unei lecții. De pildă, la lecția: „Bogățiile subsolului pa-

trii noastre”, pe măsură ce se desfășurau secvențele din diafilm, indicam bogățiile subsolului, modul de extracție și localitățile de unde se extrag aceste bogății. Am sesizat valoarea pedagogică a diafilmului și în lecția: „Infățișarea pămîntului”, la clasa a III-a.

Folosesc cu mult succes discul la lecții. Discurile cele mai des folosite în procesul instructiv-educativ sînt cele cu povești dramatizate; legende și audiții muzicale. Dintre lecturile beletristice cu caracter istoric înregistrate pe disc pe care le-am folosit în cadrul lecției pentru evocarea personalității lui Ștefan cel Mare a fost poezia „Mama lui Ștefan cel Mare”. De asemenea, pentru a evoca eroismul lui Mircea cel Bătrîn, care a condus poporul în luptele cu turcii, am redat un fragment din „Scrisoarea III”, de M. Eminescu.

Cu ajutorul discului, elevii au învățat unele cîntece patriotice și pionieresti („Imnul de Stat al R.S. România”, „Mulțumim din inimă partidului”, „Tot înainte”, „Drag pămînt românesc” etc.).

INV. VIORICA PACIOGA
Școala din Șipot, comuna Poroina Mare, județul Mehedinți

La lecțiile de lectură

La clasa a III-a, din 304 ore afectate lecturii, dezvoltării vorbirii, gramaticii, compunerii, 34 ore sînt repartizate lecturii. Pentru ca lectura să contribuie la formarea instructiv-educativă a elevilor, este necesară valorificarea polivalentă a acestor lecții (dezvoltarea deprinderilor de citit, cultivarea și stimularea interesului pentru studiul operelor literare). Formarea deprinderilor de lectură include și stimularea permanentă, continuă a interesului de a studia opera literară. În vederea realizării acestui obiectiv dominant, cu caracter permanent, am conceput următoarea metodologie în care am inclus ca procedee: familiarizarea cu lectura cărților și revistelor pentru copii, prin care elevul, dobîndește primele deprinderi de folosire a cărții în mod independent; păstrarea unei legături între lectura în afară de clasă și cea din clasă; povestirea model care-i captivează elevii și îi stimulează să citească în mod independent basmele sau povestirile prezente în clasă; intreruperea lecturii în un moment paroxistic al acțiunii, lădîndu-i pe elevi să continue în mod independent acțiunea; jocurile literare: „Jocul cu versuri” (citirea unor versuri, pe care elevii să continue poezia recitînd,

recitarea în lanț); ghicitori literare (citirea unui fragment dintr-un text pentru ca elevii să recunoască opera și autorul); prezentarea unor planșe pentru sesizarea părții din text care li corespunde; „Cine-i cel din urmă?” (Am ales o temă anumită sau un autor. Am propus să se numească, de exemplu, operele unui scriitor. Pe elevii care a precizat ultima operă l-am considerat cîștigător).

La biblioteca pentru copii „M. Sadoveanu” am organizat acțiunea pentru popularizarea cărții „Casa jucărilor”, la care au participat autoarea cărții, Bogdana Boeru și ilustratorul cărții T. Bogoi. Altădată, elevii s-au întîlnit cu scriitorul Ion Lilă, care s-a referit la cartea „Aventurile lui Pălăriuță”. Toți elevii au citit cu mare plăcere povestirile cuprinse în carte, fiind impresionați de întîlnirea cu autorul ei și de autograful dat fiecăruia.

M-am gîndit să alcătuiesc o bibliotecă în clasă. Cu ajutorul elevilor voi realiza lista-catalog sau fișierul și, pe rînd, aceștia vor fi „bibliotecari”, completînd fișele sau împărțînd cărți.

Inv. ELENA STOIAN
Școala Nr. 119 din București

Îmbogățirea și actualizarea vocabularului elevilor

Realizez înțelegerea sensului cuvintelor citind copiii obiectul sau acțiunea denotată prin acesta. De exemplu: pentru explicarea cuvîntului „clinchet” din poezia „Mîncă”, clasa I, mișc un clopoțel menținînd că sunetul produs se numește „clinchet”. Percepînd în mod intuitiv obiectul, cu mai mulți analizatori, cunoștințele dobîndite devin mai trainice. În cazul în care nu prezintă obiectul folosesc un desen, o ilustrație sau un diafilm. În alte cazuri, apelez la sinonime (pulbere — praf; padă — nea — omăt). Explic unele cuvinte prin descompunerea noțiunilor generale în unele particulare. De exemplu: plante agricole — sapa — coasă, semănătoare, combine. Alte cuvinte le explic

prin evidențierea trăsăturilor generale. (Exemplu: cuc — pasăre). Imaginile proiectate, ilustrațiile, în general, constituie un mijloc important în însușirea și îmbogățirea vocabularului elevilor. În lecții, prezint pe rînd cite o ilustrație, punînd întrebări de genul: „Ce vedeți voi aici?”. Solicit elevului să formuleze cit mai multe propoziții despre ceea ce observă în ilustrație.

La lecțiile de expunere — compunere de la clasa a IV-a folosesc cu succes proiectele diafilmului și diapozitivului. Prin caracterul lor informativ și intuitiv, acestea creează condiții optime pentru ca elevii să participe activ și conștient la recepționarea informațiilor, la însușirea

unor cuvinte și expresii noi. Iată cum mi-am propus să procedez la lecția „Frumoasă și bogată ești, patria mea!”. Voi purta o discuție cu elevii, în vederea reactualizării cunoștințelor despre patrie dobîndite la lecțiile de limba română, istorie, geografie, lecturi geografice, în vizite și excursii etc. Apoi, voi face o scurtă prezentare a conținutului diafilmului, menționînd ce este necesar să rețină pentru alcătuirea compunerii. În continuare, voi explica sensurile unor cuvinte întîlnite în mesaj (azur, ploaie, pricepere, culmi, rodul de aur etc.). Voi formula câteva idei principale a căror dezvoltare îi va ajuta pe elevii în alcătuirea compunerii: 1. Citeva versuri dedicate patriei; 2. Munca oamenilor pe ogoare, pe șantiere, în fabrici, în uzine; 3. Înflorirea patriei noastre socialiste; 4. Conducerea țării de către P.C.R.; 5. Dragostea copiilor față de țară, față de conducătorul acesteia.

Voi prezenta, în continuare, o lecție prin care se poate realiza paralelismul în

dezvoltarea gândirii și însușirea vocabularului, cu finalitate practică în realizarea unei exprimări nuanțate, frumoase și în însușirea și aprofundarea cuvintelor: om, omenos, omenie, omenesc, omenire.

Sarcina I: Spune calitățile (insușirile) frumoase ale unui om. Voi scrie apoi pe tablă cuvintele: om, omenos, omenie, omenesc, omenire. Voi explica sensul fiecărui cuvînt și voi stabili că unele reprezintă nume de ființă (un om bun), altele reprezintă cuvinte — însușiri; Sarcina a II-a: formați propoziții cu aceste cuvinte; Sarcina a III-a: dau cuvintele: „cînte de om”, „omenia”, „omenesc”, „de omenic”, „omenos”, solicitînd elevilor să-l aleagă pe acela care se potrivește în locul punctelor, completînd corect propozițiile: „calitatea unui om este...”; „părîntii m-au învățat să fiu...”; Sarcina a IV-a: înlocuiește cuvintele subliniate cu un cuvînt din familia cuvîntului „om”.

Prof. ANICA PETRE
Școala Nr. 58 din București

Activizarea gândirii creatoare a elevilor

Jocurile didactice constituie adevărate mijloace de evidențiere a capacităților creatoare, dar și metode de stimulare a potențialului creativ al copilului.

Folosind jocul didactic în predarea matematicii, la clasele I—IV, am căutat să stimulez interesul elevilor pentru însușirea rapidă, temeinică și corectă a mulțimilor, a numerației, a operațiilor de adunare, înmulțire și inversele acestora (scăderea și împărțirea). Astfel, am introdus simbolurile de litere în locul a doi termeni în jocul „Găsește rezolvarea”. Pe baza gândirii creatoare, elevii au găsit cit mai multe soluții care fac adevărate expresii: $a+b+4=18$; $10+4+4=18$; $6+8+4=18$; $11+4+3=18$; $4+7+7=18$; $5+9+4=18$; $8+6+4=18$; sau: $a+b-c=16$; $5+20-9=16$; $9+20-13=16$; $7+19-10=16$.

Compunerea unor probleme cu aceste expresii a dus la consolidarea gândirii creatoare a elevilor. Tot în cadrul lecțiilor, am folosit un joc: „Caută vecinii” în legătură cu șirul numerelor naturale. Pe un flanelograf am așezat mai multe numere: 1... 2... 6... 10... Într-o pungă se găsesc numerele care lipsesc. Elevul solicitat are sarcina să așeze vecinii numărului indicat de mine și să stabilească locul numărului și cu cit este mai mare sau mai mic decît cel indicat.

Exprimare clară și corectă

Una dintre importante sarcini ale predării la clasa I este însușirea de către toți elevii a tehnicii cititului și înțelegerii celor citite, accentul punîndu-se pe efortul personal al fiecăruia, în vederea dobîndirii unei exprimări clare și corecte. De aceea, după familiarizarea elevilor cu sunetul și litera nouă, am rezervat 5—7 minute pentru citirea în gînd. Apoi, am făcut o scurtă discuție asupra textului și citirea cu voce tare, iar la sfîrșitul orei citirea model.

Împreună cu citirea în gînd realizez și: a) citirea selectivă; b) citirea rapidă — cronometrată; c) citirea simultană (citesc doi elevi simultan — reglîndu-și ritmul citirii); d) citirea dialogată — utilizată în cazul textelor cu dialoguri; e) citirea în lanț (citesc toți elevii în ordinea în care sînt așezați în bănci).

Ținînd seama de instabilitatea psihomotorie a școlarului mic, am căutat ca, în cadrul lecției, să utilizez diferite procedee de muncă și joc. Cu succes am folosit: 1. Jocul silabelor, prin care dau posibilitatea elevilor să compună cuvinte cu silabe date. 2. „Buburuza cu surprize” — care își deschide aripile, scoțînd la iveală un text scurt scris cu litere de tipar sau de mină; 3. „Scara cuvintelor” — fiecare copil se

va gîndi la un cuvînt cu altele litere cite trepte are scara; 4. Schimbăți locul literelor și veți obține cuvinte noi; 5. Înlocuirea unor litere cu altele și obținerea unor cuvinte noi.

Sinonimele măresc potențialul expresiv al limbii, contribuind la dezvoltarea vocabularului elevilor. De aceea, i-am îndrumat pe aceștia să observe că unele cuvinte pot fi înlocuite cu altele care au același înțeles (exemplu: zăpadă — nea — omăt; steag — drapel — standard; țară — vatră — glie — moșie etc.).

Cu succes am folosit și poveștile cu început dat, în care elevul a trecut din situația de ascultător în cea de povestitor, cu obligația de a continua povestirea începută. De asemenea, învățarea unor cîntece cu subiecte din povești plac foarte mult copiilor. Cîntece ca: „Pupăza din tei”, „Ursul păcălit de vulpe”, „Lizuca și Patrocle” dezvoltă simțul muzical al copiilor, realizînd, totodată, și consolidarea acestor povești, activizînd și dezvoltînd vocabularul, determinînd exprimarea clară și corectă a tuturor elevilor.

Inv. MARIA PETRE
Școala Nr. 150 din București

Jocul didactic la lecțiile de compunere

La orele de compunere, jocul didactic contribuie la realizarea obiectivului principal: dezvoltarea exprimării corecte a elevului.

Iată câteva exemple de jocuri didactice pe care le-am folosit cu mult succes: 1. Cele mai potrivite expresii: Am anunțat elevilor o temă (Toamna, Iarna, În recreație, În excursie etc.), pentru fiecare rînd de bănci. Apoi, fiecare elev a trecut, pe rînd, la tablă și a scris o expresie în legătură cu tema respectivă. Nu se admit repetări. Cel care nu poate scrie ceva trage o linie. Expresiile care nu se potrivesc se penalizează. Cîștigă elevii care au scris cele mai frumoase expresii și cu cele mai puține penalizări. Expresiile apreciate ca cele mai bune vor fi folosite în compunere. 2. Unde sînt greșelile? Pe tablă sau pe o planșă scriu un text în care s-au strecurat greșeli. Exemplu: Ne-a grigore a făcut o excursie în Carpați și ne-a povestit că mai egzistă multă nea. Elevii rescriu textul corect. Cîștigă elevii din rîndul cu cele mai multe lucrări bune. a) Într-o altă variantă: Formulăm o propoziție, în care strecor greșeli de acord. Elevii reformulează propoziția, corectînd greșelile. Exemplu: Învățătorul: „Copiii munceste în grădină”. „În curte crește flori frumoase”. Elevii: „Copiii munceste în grădină”. „În curte cresc flori frumoase”. 3. Jocul jetoanelor. Elevii

primesc jetoane cu cuvinte, pe care urmează să le așeze în ordine logică, pentru a construi propoziții. Cîștigă rîndul sau grupul care a terminat mai repede de ordonat cuvintele. 4. Continuă propoziția. Jocul se desfășoară pe rînduri de bănci. Primul elev din rînd spune un cuvînt cu care începe o propoziție. Apoi indic alt elev care să spună un cuvînt nou pentru construirea propoziției. Al doilea elev, după ce a spus cuvîntul, stabilește cine continuă. Cîștigă rîndul care a construit corect propoziția și a dezvoltat-o mai mult. Cuvintele pot fi scrise pe tablă, pentru că e mai ușor de urmărit. 5. Ordonați și transformați. Pe tablă sînt scrise cuvintele: „a răsăritului”, „de purpură”, „culoarea”, „vestea”, „frumoasă”, „o zi”, sau: „razele”, „strălucitoare”, „Soarele”, „începe să-și arate”. Elevii au sarcina să ordoneze cuvintele pentru a obține cite o propoziție, la sfîrșitul căreia să pună punct. Se string foile și se apreciază. Cîștigă grupul cu cele mai puține greșeli. 6. Cea mai bună introducere. Fixez clasei o temă pentru compunere. Elevii scriu variante de introducere. Cei care realizează cele mai frumoase introduceri continuă compunerea oral.

Inv. MARIA-SABINA DUMBRAVA
Școala din satul Orsova, comuna Gurghiu, județul Mureș

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

Șoimii patriei omagiază al XIII-lea Congres al partidului

Evenimentul politic de înălțare istorică în viața țării — al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român — a fost marcat în grădinițele de pe cuprinsul patriei prin ample și variate acțiuni sărbătorești și educative. Din suita de manifestări omagiale consacrate acestui eveniment, prezentăm mai jos câteva aspecte caracteristice, semnalate de educatoarele, în bogata recoltă de scrisori adresate redacției pe această temă.

● Primiriile în organizația „Șoimii patriei”, desfășurate sub genericul „Muțumim din inimă partidului pentru copilăria fericită”, cu care ocazie s-au reamintit copiilor realizările magistrale obținute de poporul nostru în „Epoca Ceaușescu” — Metroul, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul etc. —, au fost urmate de vizite și excursii la monumente istorice, case memoriale obiective social-culturale și agricole. Astfel, grupa mijlocie A a vizitat Casa memorială Ionel Perlea din comuna Ograda și I.A.S. Ograda. (Colectivul de educatoare al Grădiniței nr. 1 din Slobozia, jud. Ialomița) ● La unitatea de militari din orașul Adjud, s-a desfășurat ceremonialul de intrare a grupelor mijlocii în organizația „Șoimii patriei”, iar programele culturale artistice, susținute în colaborare cu pionierii, au cuprins versuri și cintece despre șoimii patriei, armată, patrie, partid, versuri închinare tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu. (educ. Elena Niculiță, Grădinița nr. 1 din Adjud, jud. Vrancea) ● Pentru familiarizarea copiilor cu obiectivele Congresului, au fost prezentate acestora aspecte din viața și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Vizitând Combinatul Siderurgic, șoimii patriei au fost impresionați de măiestria navalistilor, ale căror realizări — vase mari și impunătoare — le-au văzut în plimbările pe falează, la Dunăre (Olga Caraman, directoarea Grădiniței nr. 15 din Galați) ●

După activitatea „Generația Congresului al XIII-lea al P.C.R.”, dedicată primirii de către preșcolari a cravatei de șoimi ai patriei, convorbirea „De la comuniști învățăm despre cinste, hărnicie și omie”, la care a fost invitat primarul comunei, s-a dovedit un bun prilej pentru copil de a afla despre realizările oamenilor din comună în ultimii ani, despre eforturile comuniștilor pentru înfrumusețarea ei, iar montajul literar-muzical „Imn poporului, omagiu conducătorului” a constituit un adevărat imn adus de cele mai tinere vârstare conducătorului iubit al țării. (educ. Maria Dărăban, Grădinița din com. Deda, jud. Mureș) ● După discuții de viu interes cu preșcolarii pe marginea unor foto-expoziții și diapozitive și în activitatea de lectură după imagini „Tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul copiilor”, în cadrul „Atelierului creației”, copiii au realizat o „horă a prieteniei” (un glob pămîntesc în jurul căruia sînt prinse siluete de copii din numeroase țări) și au confecționat stegulețe pentru marele eveniment: Congresul al XIII-lea (educ. Popovici Ioana, Grădinița Nr. 205 „Metroul” din București) ● Activități în cercuri tehnico-aplicative, montaje, brigăzi, coruri, dansuri, concursuri de recitări de poezii și cîntece au antrenat zeci de șoimi ai patriei din orașul Rovinari într-un omagiu plin de recunoștință adresat forumului național al partidului, minerului de onoare al țării (educ. Victoria Vlada, Grădinița Nr. 1 din Rovinari, jud. Gorj) ● Un inspirat montaj literar-muzical intitulat „Copiii slăvesc patria și partidul” a fost compus și desfășurat la Grădinița Nr. 30 din Galați de către educatoarea Cristina Clorici Zolezeze ● La Grădinița din Avrămești II Scundu, județul Vâlcea, a avut loc convorbirea „Realizările poporului nostru în cei 40 de ani de la Eliberare” (educ. Ioana Bucilă).

DOINA SĂNTIMBREANU

Educarea la copii a sentimentelor de dragoste pentru pace

Educarea preșcolarilor în spiritul patriotismului socialist este indisolubil legată de preocuparea de a le cultiva o atitudine corectă de dragoste și respect față de alte popoare, față de oamenii muncii de pretutindeni, față de copiii de pretutindeni.

În acest scop, am organizat mai multe acțiuni în cadrul activităților de educație moral-politică și patriotică pentru a-i familiariza pe copii cu noțiunile de: pace, prietenie, solidaritate între copiii de pretutindeni. Astfel am învățat cîntecul „Minute albe, galbene și negre”, prin intermediul căruia copiii au învățat că nu toate popoarele au aceeași culoare și că nu vorbesc aceeași limbă, că, deși ne deosebim la culoare, port și limbă, trebuie să fim prieteni cu popoarele de pretutindeni: că această prietenie se poate păstra numai în condiții de pace. Pentru ca activitatea să-și atingă scopul propus, am prezentat copiilor un tablou reprezentînd o țară a păcii cu copii de diferite naționalități, înconjurați de porumbel și ramuri de măslin.

Cu ocazia unei zile festive am organizat, la grupa mare, sceneta „Înfrățirea”, în care copiii au fost îmbrăcați în costumele diferitelor naționalități: ruși, polonezi, maghiari, chinezi. Copiii au îmbrăcat costumele cu plăcere interpretînd rolurile cu multă dibăcie. În încheierea scenei s-a interpretat cîntecul „Copii din toată lumea”.

În permanență am căutat să-i fac pe copii să înțeleagă că poporul nostru face parte din marea familie a popoarelor iubitoare de pace, că întreg poporul în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu militează pentru pace, că răzăr înseamnă lăbritate, că nu trebuie să îngăduim nimănui să strice pacea dintre popoare.

În acest scop, am predat copiilor poezii despre pace, de exemplu: „Pacea” de V. Carianopol, „Ceaușescu — Pace”, de A. Ciurunga, „Porumbelul păcii”.

Educ. MARIA ILIE
Grădinița din Rădotești,
județul Teleorman

Ideile — călăuze ale istoriei noastre

Povestirile istorice demonstrează marea atracție și puternicul răsunet ce-l au asupra psihicului și comportamentului copiilor, exprimat mai ales prin dese întrebări ce le pun privind unele personaje istorice, prin manifestarea dorinței de a semăna cu eroii istoriei noastre: Stefan cel Mare, Mihai Viteazul. Acest fapt se vedește și în transpunerea cunoștințelor lor în dialogurile dintre ei, în jocurile de construcții, în lucrările artistico-plastice. Ei redau dialogul personajelor istorice, doresc să contruiască cetăți, poduri unde s-au dus bătălii, desenează portul dacilor, steagul lor etc. Din munca mea, apreciez că sînt mai eficiente desfășurarea acestor activități pe fond muzical, precum și prezentarea unor imagini sau diapozitive elocvente, clare, estetice, dar, în primul rînd, povestirea sau lectura educatoarei, coerentă, expresivă, de o mare forță emoțională. Educatoarea, trăind intens evenimentul istoric, dă impresia copiilor că a fost martoră la cele relatate. Întreaga tehnologie didactică a acestor activități e necesar să creeze un cadru afectiv, care să asigure o trăire emoțională, iar finalul lor să facă trecearea firească la viața copiilor de azi, cu perspectivele dezvoltării lor viitoare, ca muncitori destoinici în uzine și pe ogoare, osteni viteji, voinici apărători ai cuceririi și înălțării socialiste, asemenea personajelor istorice prezentate.

Respectînd adevărul istoric, desfășurîndu-le sistematic și gradat, așa cum prevede Programul proiect a activităților de educație moral-politică și patriotică, am căutat să transmit copiilor, pe înțelesul lor, câteva idei ce se desprind din frământata noastră istorie, și anume: continuitatea românilor pe acest pămînt, de-o parte și de alta a Carpaților; realitatea că românii, dintotdeauna, au dorit pacea, au dorit să trăiască în bună înțelegere cu vecinii lor, iar dacă au luptat, au purtat războaie, au făcut acest lucru pentru apărarea gliei străbune și nu pentru cuceriri de noi teritorii sau spre a subjuga alte popoare.

Aceste idei, ce precizează trăsăturile poporului nostru, exemplificate în orice povestire istorică, i-au ajutat în mod deosebit pe copii să cunoască și să aprecieze mărețele realizări obținute de poporul nostru în opera de construire a socialismului. De aceea, multă atenție am acordat activităților prin care ideile — călăuze ale istoriei noastre străbat cu claritate în prezentul țării — în primul rînd, în viața și activitatea conducătorului partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

RODICA FRUMUȘEANU
directoarea Grădiniței Nr. 224
din București

Valorificarea educativă a mediului social

Programa proiect de educație moral-politică și patriotică prevede acțiuni de valorificare educativă a mediului social, prin deschiderea permanentă a grădiniței spre societate. Unul dintre aspecte n-l vor oferi și alegerile de deputați din 1985, la a căror întîmînare trebuie să reflectăm încă de pe acum.

Dragostea părinților pentru profesia aleasă, grija lor de a merge zilnic și la

timp la serviciu, preocupările de a obține cât mai bune rezultate în muncă, fiecare vorbă, fiecare apreciere făcută în discuțiile obișnuite, zilnice, în legătură cu aceste realități, sedimentează în mintea copiilor atitudinile noi.

Copiii împărtășesc colegilor, prietenilor de joacă, succesele părinților sau ale rudelor apropiate, și se mindresc cu ele.

Astfel, am întocmit albume cu activități ale părinților, ale adolescenților, și ale lor proprii (ale copiilor), am desfășurat o convorbire, „Cine sînt acești frunțași”, în fața panoului de onoare al C.A.P.-ului, unde ei au identificat, în mecanizatorii, zootehniștii, membrii cooperatori frunțași, pe părinții, vecinii sau rudele lor. În acest fel, am făcut apel la sentimentele lor de mîndrie pentru munca depusă, am făcut să înnugurească în ei noi emoții și sentimente, dorința de a deveni oameni de nădejde, frunțași în producție. Pe unii dintre frunțași i-am întîlnit și am dis-

cutat cu ei la locurile lor de muncă, iar pe alții i-am și ajutat, adunînd din livadă merele, perle pentru industrializare.

În acest fel, de la cea mai fragedă vîrstă, îi învățăm pe copii să iubească munca, locurile unde s-au născut și au copilărit, unde trăiesc și muncesc familiile lor, să iubească patria, poporul și pe conducătorul țării.

Educ. IOANA BUCILĂ
Grădinița din Avrămești II Scundu,
județul Vâlcea

Pedagogia încrederii

Finalitatea muncii diferențiate cu preșcolarii tînde la conjugarea preocupării și atenției față de copiii capabili de performanțe înalte, astfel ca aceștia să nu fie stingherii în evoluția lor, cu măsuri de sprijinire a copiilor care au puține posibilități, pentru ca aceștia să nu renunțe la efort, să capete încredere în forțele proprii, pentru a face față sarcinilor școlare de mai tîrziu.

Astfel, în cadrul activității de lectură după imagini cu tema: „Familia mea”, copiii au fost împărțiți în trei grupe, în funcție de nivelul lor de dezvoltare. Corespunzător fiecărei grupe (nivel), au primit câte un semn distinctiv, după care, organizați pe trei echipe, s-au așezat în semicerc în fața tabloului. Activitatea s-a desfășurat sub formă de concurs: „Cine citește mai bine”. În analiza tabloului am adresat întrebările frontale, antrenînd concomitent echipele în interpretarea imaginilor și aprecierea răspunsurilor.

Copiii primei grupe au fost antrenați în enumerarea elementelor componente ale tabloului, precum și în repetarea răspunsurilor date de celelalte două grupe. Cea de-a doua grupă a avut ca sarcină descrierea elementelor din tablou, a unor acțiuni sau fenomene, precum și completarea răspunsurilor primei echipe. Echipa copiilor cu nivel bun și foarte bun a avut ca sarcină interpretarea acțiunilor pe grupuri compoziționale, urmărindu-se atît adîncirea unor cunoștințe însușite anterior prin întrebări pro-

blemă, cît și evidențierea stărilor afective ale personajelor din tablou, pe baza expresiei acestora. În continuare, întreaga grupă a fost solicitată în alcătuirea unor scurte povestiri în legătură cu conținutul tabloului.

Tot astfel, în cadrul jocurilor logico-matematice de intersecție, copiii din echipa I au avut sarcina de a selecționa piesele după un singur criteriu: culoarea: în cercul roșu toate piesele roșii, în cercul galben toate piesele albastre. Copiii din echipa a II-a au avut ca sarcină să aleagă și să selecționeze piesele după două criterii: formă și culoare: în cercul roșu toate piesele albastre, în cercul galben toate pătratele. Copiii din echipa a III-a, cu nivel bun și foarte bun, le-am desenat trei cercuri intersecțate, problema lor fiind mai complicată: în cercul roșu toate piesele roșii, în cercul galben toate triunghiurile, în cercul albastru toate piesele mari. Deci, au avut ca sarcină să selecționeze piesele după trei criterii: culoare, formă, mărime. Tratatul diferențiat în aceste condiții presupune însă cunoașterea profundă a copiilor, tactul pedagogic și măiestria didactică a educatoarei, care va oferi permanent tuturor preșcolarilor posibilitatea progresării în grupa celor foarte buni, printr-o activizare și stimulare susținută a tuturor copiilor.

Educ. ANI RĂDUCU
Grădinița Nr. 210 din București

Corectarea vorbirii prin jocuri imitative

Prevenirea și corectarea defectelor de vorbire în cadrul grădiniței de copii se urmărește și se realizează atît prin intermediul activităților comune, cît și prin activități speciale pentru dezvoltarea vorbirii.

Printre jocurile care pot fi folosite și care s-au folosit și în unitatea noastră, în acest scop, primul loc îl ocupă cele cu caracter imitativ. Aceste jocuri includ onomatopee imitative, astfel alese încît să cuprindă sunetele pronunțate greșit de copii. Jocurile acestea oferă educatoarei posibilități multiple și variate pentru exersarea unei pronunțări clare și corecte. De la un joc la altul, onomatopeele pot fi schimbate astfel, încît sunetul a cărui pronunțare corectă o exersăm să apară în silabe diferite și să ocupe în cuvînt poziții variate (la începutul sau la sfîrșitul cuvîntului, între vocale etc.).

Aceste jocuri imitative pot fi organizate la sfîrșitul unei activități obligatorii, atunci cînd conținutul lor are legătură cu activitatea respectivă (după activitatea de observare „Ursul”, s-a folosit jocul imitativ, prin care copiii au imitat onomatopeea „bizz” sau „morr”). Se mai pot organiza în pauzele dintre activități sau în etapa jocurilor și activităților alese. Astfel de jocuri imitative ar fi: „Ursul și albinele” în care se repetă onomatopeea „bizz” sau „Fetița și gîștele” unde se repetă sunetul „sss”. Unele dintre aceste jocuri se pot desfășura și la grupa de 5-6 ani, în funcție de calitatea pro-

nunției copiilor care alcătuiesc grupa respectivă. În selecționarea acestor exerciții este necesar să se țină seama de dificultățile de pronunție a sunetelor limbii, alegîndu-se mai întîi cele care pot fi pronunțate și corectate mai ușor cum ar fi: p, b, m, n etc.; apoi se trece la cele care se pronunță mai greu: l, s, z, ș, j, r.

La fel ca și jocurile didactice, și jocurile imitative au aceeași structură de desfășurare: educatoarea demonstrează felul cum trebuie să se pronunțe onomatopeea în scopul obținerii unei pronunțări cât mai clare și mai corecte din partea copiilor; se aleg doi-trei copii care au pronunție bună pentru a rosti sunetele respective; jocul se execută cu întreaga grupă, fiind asociat, după mai multe repetiții, de mișcarea corespunzătoare demonstrată în prealabil de educatoarea. Aceste jocuri nu depășesc 5-7 minute.

Se mai pot organiza jocuri care să reclame pronunțarea unor cuvinte sau poziții — de exemplu: „Deschide urechea bine”, în care preșcolarii sînt obligați să folosească o serie de nume dificil de pronunțat cum ar fi: Cristina, Petrișor, Sebastian, Cecilia. La grupele mai mari pot fi introduse și jocuri sub forma recitării în șoaptă.

JULIANA TUDOR
directoarea Grădiniței I.A.S. Utvinț,
comuna Zimandul Nou, județul Arad

COLECȚIA „POVEȘTI NEMURITORE”

Un univers al basmului universal

Cu mai bine de 18 ani în urmă, Editura „Ion Creangă” din București iniția colecția „Povești nemuritoare” de basme, povestiri, istorioare și snoave, care, an de an, și-a îmbogățit seria volumelor, recent punînd la îndemîna micilor, dar și marilor ei cititori, volumul 26. Și, de asemenea, an de an, cu fiecare apariție, colecția și-a lărgit aria cititorilor cu fiecare nouă generație de copii, pe măsură ce a juneau să înceapă să intre în lumea mirifică a poveștilor; peste cîțiva ani doar, din această colecție vor citi copiii lor cei care au fost copiii contemporani ai numărului 1 al acestei serii de încîntătoare lecturi.

Se află în această vastă antologie, ajunsă la cel de-al 26-lea volum, un adevărat univers al basmului universal, în fruntea căruia își găsește locul lor de cinste basmul și povestirea, creații ale marelui făurar anonim de frumuseți care este poporul nostru.

Sînt și basme în grai aromân, megleno-român și istro-român. Sînt basme culesse și recreate de Mihai Eminescu, Petre Ispirescu, Anton Pann, Ion Pop Reteganu și mulți alții.

Sînt adunate povestiri din vremi străvechi, de la babilonieni și de la hitiți, de la anticii elini, din lumea cetăților și din Egiptul și China antice, istorioare polineziene, tibetane, de la pieile roșii și de la indienii warrau, gohuna și tupi, iar de la vecinii noștri apropiați sau mai depărtați, basme rusești, ucrainiene, biel-

ruse, georgiene, armenesti, bulgare, sîrbo-croate, ungare, polone, slovace, austriece și germane. În volume și-au aflat locul povestiri din Etiopia și Irlanda, din Peru și din Balcani, din Afganistan și din Spania, din Africa și din America de Sud, din Italia și din Siria, din Norvegia și din Japonia, din Turcia și din Birmania, din Franța și din Israel, din China și din Anglia, din Suedia și din străvechea Persie, din Albania și din Indonezia, precum și din nenumărate alte țări și zone geografice de pe întregul pămînt, povestiri de Andersen, Balthus Grimm, Perrault, Hauff și mulți alții, confirmînd universul basmului universal pe care copiii noștri (și nu numai ei!) îl află în paginile volumelor din colecția „Povești nemuritoare”.

Lectura sutelor de basme, povestiri, istorioare și snoave, din cele 26 de volume ale colecției apărute pînă acum, se face la flacăra înțelepciunii și a eșosului popular, la tîlcul virtuților și al celor mai înaripate visuri și aspirații, la întîlnirea uriașei lumi a sentimentelor cu cele mai adînci semnificații ale cuvîntului, toate pîrînd — parcă — parfumul aceluia nepieritor „A fost odată a nicio-dată...” care curge din izvorul mereu proaspăt și fără intrerupere curgător al fîsurilor de farmec și strălucire, care sînt popoarele lumii.

C. ȘTEFAN

ANUL INTERNAȚIONAL AL TINERETULUI ÎN CONȘTIINȚA CELOR MAI TINERE VLĂSTARE ALE PATRIEI

(Urmare din pag. 1)

hrană, în timp ce fonduri uriașe sînt cheltuite pentru înarmare. De altfel, de-tornarea unor imense fonduri și mijloace materiale spre cheltuielile militare — care ar trebui îndreptate spre lichidarea foametei, analfabetismului, spre asigurarea asistenței medicale, ameliorarea educației, creării de noi locuri de muncă — a făcut ca una dintre opțiunile fundamentale ale tineretului lumii de astăzi, înscrisă în deviza A.I.T., să fie lupta pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru dezarmare și în primul rînd dezarmare nucleară.

Marile manifestații pentru pace de pe diferitele meridiane ale lumii au avut și au în primele lor rînduri tineri de cele mai diferite orientări filozofice, religioase, uniți sub același stîndard al luptei pentru drepturile la pace și securitate, pentru fundamentalul drept la viață. Noile generații din România, răspunzînd cu însufletire inițiativelor și acțiunilor de pace ale președintelui Nicolae Ceaușescu, au participat și participă activ la marile manifestații populare, organizate în țara noastră, împotriva cursei înarmărilor, pentru dezarmare.

Copiii României li s-au întipărit pentru totdeauna în minte și în inimă cuvintele președintelui Republicii: „Dorim ca toți copiii patriei noastre, copiii Europei și întregii lumi să trăiască într-o lume a păcii, a frăției, a prieteniei!”. Tocmai pornind de la acest comandament suprem al contemporaneității, relevat cu înaltă răspundere de conducătorul iubit și înțelept al partidului și statului nostru, în cadrul acțiunilor inspirate din problematica A.I.T., elevii din România vor participa în acest an la concursuri cu teme cum sînt: „Copiii lumii doresc pacea”, „Sîntem prieteni cu toți copiii lumii” sau albumul-stafetă „Porumbelul păcii”. Tradiționale, ele vor căpăta în acest an amploare și strălucire, oglindind hotărîrea pionierilor și șoimilor patriei de a contribui activ, alături de tineretul țării, la realizarea marilor de-ziderate ale A.I.T.

De asemenea, se vor realiza o serie de expoziții, cum sînt expoziția de desene ale copiilor din țările dunărene cu tema „Pacea și viitorul nostru fericit” sau alte manifestații ca de pildă „Ștafeta Carpaților României — simbol al păcii”, sau „Mesagerii păcii”.

În cadrul convorbirilor, al întîlnirilor pe care pionierii, șoimii patriei le au cu activiști de partid și de stat, cu oameni de știință și cultură este relevant largul interes cu care a fost primită proclamarea Anului Internațional al Tineretului în toate țările lumii, fapt concretizat în crearea în peste 100 de state a unor comitete naționale pentru pregătirea și marcarea A.I.T., ca un moment de referință în procesul de implicare responsabilă a tinerii generații în dezbaterile și soluționarea problemelor cardinale ale timpului nostru. În același timp, se arată că unul din marile de-ziderate ale A.I.T.

constă în dinamizarea opiniei publice mondiale, în sensibilizarea guvernelor, a celorlalți factori cu competență în domeniul tineretului, în vederea intensificării eforturilor și preocupărilor pentru îmbunătățirea vieții tinerii generații, a identificării unor modalități reale și eficiente care să asigure tineretului statutul și rolul activ la care aspiră în viața națională și internațională.

Cluburile prieteniei internaționale și ale U.N.I.C.E.F. din școli și casele pionierilor și șoimilor patriei își diversifică activitatea, punînd în centrul preocupărilor evidențierea eforturilor României, ale propunerilor sale constructive pentru asigurarea continuității programelor în domeniul tineretului, pe plan național și internațional, care să-i garanteze dreptul la viață, la educație, muncă și cultură, participarea sa largă la procesul dezvoltării, la decizia politică și socială, la dezbaterile și soluționarea problemelor majore ale lumii în care trăim.

Pentru copiii și tinerii din țara noastră, Anul Internațional al Tineretului este încă un prilej pentru a-și manifesta dragostea de patrie, hotărîrea lor revoluționară de a acționa în mod responsabil, contribuind la înflorirea multilaterală a țării, la întărirea solidarității și unității de acțiune cu tinerii de pretutindeni în lupta pentru pace, colaborare și progres.

Este indeobște cunoscut faptul că pentru noile generații din țara noastră participarea responsabilă, cu elan și abnegație, la viața politică, economică, socială și culturală constituie o realitate de fiecare zi, că aceasta este răspunsul lor entuziast la minunatele condiții de viață, muncă și împlinire a personalității, condiții asigurate cu părintească grijă de partidul și statul nostru. Participarea activă la procesul dezvoltării economico-sociale, naționale, caracterizează tineretul român, care a înscris în cronică mărețelor construcții ale socialismului pe pămîntul patriei pagini luminoase de elan și hărnicie, de talent și devotament. Acum, cînd întregul popor este mobilizat pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor și obiectivelor recentului Forum al comuniștilor, moment de însemnătate istorică în viața națiunii noastre, copiii și tinerii învață și muncesc cu elan și deosebită strădanie pentru a deveni constructori devotați ai comunismului, pentru a fi demni continuatori ai istoriceii epopei care se înscrie astăzi pe pămîntul României socialiste. Ei doresc să trăiască, să învețe și să muncească în condiții de pace, căci pacea înseamnă însuși viitorul țării, al întregii omeniri.

Copiii României, pionierii și șoimii al patriei, ca și tinerii generații din toate țările, așteaptă ca dezbaterile, acțiunile prilejuite de marcarea Anului Internațional al Tineretului, să ducă la promovarea largă a unor programe de îmbunătățire a situației tinerii generații de glob, la mobilizarea acestora pentru împlinirea nobilelor aspirații de progres, de pace, prietenie și colaborare între toate țările lumii.

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ TEMATICA

pentru cursul de instruire a membrilor comisiilor județene de orientare școlară și profesională

În vederea îmbunătățirii activității de orientare școlară și profesională, corespunzător sarcinilor reieșite din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R., în acest an școlar, Ministerul Educației și Învățămîntului organizează — prin universitățile din București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara — cursuri de instruire cu durată de patru zile la care vor participa membri ai comisiilor județene de orientare școlară și profesională. Aceste cursuri se vor desfășura în vacanțele de iarnă și de primăvară, în perioade ce vor fi stabilite de universitățile care le organizează. În cadrul cursurilor vor fi dezbătute teme referitoare la sarcinile ce revin tuturor cadrelor didactice în direcția orientării școlare și profesionale a elevilor și la metodologia activităților desfășurate, potrivit tematicii publicate în continuare.

Se recomandă comisiilor județene de orientare școlară și profesională și a municipiului București, precum și inspectoratelor școlare respective ca tematica să fie folosită și pentru acțiunile ce le întreprind la nivelul județelor și al municipiului București, în vederea instruirii cadrelor didactice în domeniul orientării școlare și profesionale a elevilor. Această tematică mai poate fi utilizată cu caracter orientativ pentru îmbogățirea conținutului acțiunilor ce se organizează, de către factorii interesați, la nivelul unităților de învățămînt (comisiile colective, profesori diriginți ș.a.) pentru realizarea planurilor anuale de școlarizare și pentru îndrumarea elevilor spre profesii și meserii corespunzător cerințelor dezvoltării noastre socialiste.

TEME

1. Acțiunea de orientare școlară și profesională în contextul asigurării forței de muncă necesare economiei și integrării tineretului în producție, în concordanță cu sarcinile și obiectivele dezvoltării economico-sociale a țării, stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

— Orientarea școlară și profesională (sens, dimensiuni).

— Temeurile științifice ale acțiunii de orientare școlară și profesională.

— Contribuția orientării școlare și profesionale la asigurarea forței de muncă, în lumina documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R.

— Sarcini prioritare privind orientarea profesională a tinerilor, în corelație cu nevoile diverselor ramuri ale industriei.

școlar. Asigurarea continuității muncii de orientare școlară și profesională și încadrarea acestei activități într-un sistem unitar de cerințe și acțiune.

— Comisia centrală de orientare școlară și profesională, comisiile județene și comisiile școlare (componentă, atribuții și sarcini).

— Factori de orientare școlară și profesională (învățători, profesori, diriginți, maistri-instructori, organizații de copii și tineret).

— Factori de orientare școlară și profesională din afara școlii (familie, medic, întreprindere, mijloace de informare de masă etc.).

— Rolul coordonator al comisiei de orientare școlară și profesională din școală; conlucrarea acesteia cu alte organe care au atribuții în această direcție.

— Integrarea activității de orientare

școlară și profesională în procesul de învățămînt, ca parte integrantă a acestuia.

3. Structura sistemului de învățămînt din țara noastră.

— Structura învățămîntului liceal pe tipuri de licee, profiluri și meserii, precum și a învățămîntului profesional.

— Necesitatea cunoașterii planului de școlarizare, a condițiilor de înscriere și admitere în învățămîntul liceal, profesional și de maistri.

— Cunoașterea rețelei unităților de învățămînt liceal și profesional, a necesarului de pregătire a forței de muncă în plan teritorial (analiza rețelei școlare și a necesarului de forță de muncă în plan teritorial).

4. Activitatea comisiei de orientare școlară și profesională din școală.

— Rolul de coordonare a întregii activități de orientare școlară și profesională.

— Colaborarea cu factorii implicați în procesul de orientare școlară și profesională (organizații de copii și tineret, organizații de femei, de sindicat, conducerele întreprinderilor patronatoare, medic, familie etc.).

— Acțiuni de preorientare la nivelul școlii primare și gimnaziale.

— Planificarea muncii comisiei; desfășurarea activității.

— Colaborarea dintre comisiile școlare și laboratorul județean de orientare școlară și profesională.

5. Laboratorul județean de orientare școlară și profesională — centrul metodologic de perfecționare a muncii cadrelor didactice în problematica orientării școlare și profesionale.

— Organizarea muncii; planificarea activității.

— Contribuția laboratorului în documentare (bibliografie, monografia și micro-monografia profesională, altă literatură de specialitate).

— Elaborarea și aplicarea diferitelor instrumente de cunoaștere științifică a elevilor (modele de fișe psihopedagogice, caracterizări, chestionare, teste de cunoștințe, de personalitate, analiza statistică a datelor etc.) și a metodologiei folosirii lor.

— Asistența psihopedagogică acordată elevilor cu probleme deosebite.

— Conlucrarea personalului specializat din laborator cu diriginții din școlile generale și licee pentru desfășurarea unor activități model de orientare școlară și profesională (orientare tematică a orelor de dirigenție și lectoratelor cu părinții în această problemă).

6. Conținutul și metodologia activității de orientare școlară și profesională desfășurate în școală de către întregul personal didactic.

— Valorificarea conținutului tuturor

disciplinelor pentru orientarea școlară și profesională a elevilor.

— Rolul dirigintelui în cunoașterea colectivului de elevi și orientarea elevilor în concordanță cu posibilitățile reale și necesitățile pregătirii forței de muncă pentru economia națională.

— Activități specifice, cercuri pe obiecte de învățămînt, concursuri pe meserii, vizite în întreprinderi productive și șantiere, practica productivă etc.

— Pregătirea, administrarea și prelucrarea chestionarelor de interese profesionale; analiza opțiunilor elevilor, stabilirea măsurilor (la nivelul județului), în vederea corectării și ameliorării opțiunilor elevilor pentru realizarea planului de școlarizare.

7. Organizarea și desfășurarea activității de preorientare a elevilor, în vederea alegerii profesioniștilor și meseriilor cu pondere în economia județeană.

— Acțiunea de reorientare a unor elevi în conformitate cu posibilitățile lor și cu planul de școlarizare.

— Acordarea sfatului de orientare școlară și profesională în cunoștință de cauză.

— Consultații pentru părinți și elevi. Sarcinile ce revin părinților în procesul formării copiilor lor pentru muncă și viață.

8. „Colțul” sau „punctul” de orientare școlară și profesională din școală (organizare, funcționare).

9. Educația prin muncă și formare profesională — obiectiv major al întregii activități în instrucție și educație.

— Sprijinirea maistrilor-instructori în ridicarea calității pregătirii practice a elevilor, în formarea deprinderilor și obișnuințelor de muncă (sugestii și indicații pedagogice referitoare la conducerea și îndrumarea elevilor); vizite și discuții în atelierele de practică în producție. Întîlniri periodice cu maistri-instructori (mod de organizare și desfășurare a acestor întîlniri).

— Integrarea socio-profesională a absolvenților, finalizarea acțiunilor de orientare școlară și profesională.

— Sprijinirea tinerilor absolvenți pentru integrarea în muncă și pentru perfecționarea pregătirii lor profesionale (legătura cu întreprinderea în care sînt încadrați cei mai mulți dintre absolvenți, întîlniri cu absolvenții ș.a.).

NOTA: Temele se vor desfășura, de regulă, cu aplicații practice, prezentîndu-se modele și efectuîndu-se demonstrații în unități de învățămînt sau producție. De asemenea, cursanții vor primi seturi de plante, ghiduri de orientare școlară și profesională, modele de fișe școlare, de planificări etc., realizate pe plan local (inspectorate, case ale personalului didactic, licee).

Educația prin muncă și pentru muncă

Încă din clasa I am organizat activitățile de educare a elevilor prin și pentru muncă sub formă de joc.

Am urmărit să realizez antrenarea tuturor factorilor care duc la înțelegerea de către elevi a noțiunii de muncă; folosirea dialogului permanent între mine și elevi; utilizarea lecturii suplimentare și a proverbelor în cadrul lecției; aplicarea în procesul muncii a celor învățate, pentru formarea unei atitudini corecte și sănătoase față de muncă; vizite în unități socialiste din agricultură și în întreprinderi industriale. Am considerat că, pe lângă analiza lecției de citire „Florile de fier ale Reșiței”, o mare însemnătate o prezintă vizita la o întreprindere, material didactic și lectura suplimentară.

Înainte de predarea acestei lecții, am vizitat cu elevii Fabrica de Tricotaje din Roșiori de Vede. Vizitînd toate secțiile acestei fabrici, elevii au făcut cunoștință cu muncitorii: mecanici, electricieni, croitori, confecționeri etc. Într-un moment al lecției am prezentat diapozitive ce înfățișau munca pe ogoare, la cooperativa de consum, în mine, în fabrici și uzine. Am cerut elevilor să caute proverbe și zicători despre muncă. Procedînd astfel mi-am în-

tărit convingerea că elevii au îndrăgit meseriile prezentate în lecție, că au dobîndit o imagine clară despre muncitorul de astăzi.

Lucrările practice agricole constituie o altă formă de organizare a activităților practice. Încă din ciclul primar elevii execută un volum variat de lucrări agricole. Ținînd seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor, am formulat scopul urmărit în termeni cît mai accesibili, am demonstrat lucrările, am explicat ce operații urmează să fie efectuate și cum se folosesc uneltele. Am grațit efortul pe perioade de vîrstă. Astfel, în clasa I, elevii s-au preocupat de cultura florilor din ghișee și din straturile de flori din curtea școlii. În clasa a II-a, am executat lucrări de rărire a plantelor de pe lotul școlar. În clasa a III-a, am cultivat ceapă și usturoi, iar în clasa a IV-a, am reușit să cultivăm roșii și cartofi. Procedînd astfel am imprimat elevilor încredere în forțele proprii și sentimente de mulțumire pentru rezultatele muncii lor.

Inv. PETRA BURCEA
Școala Nr. 1 din Mădăeni,
județul Telcorman

Despre profesie, la ora de dirigenție

Orientarea școlară și profesională a elevilor Școlii Nr. 2 din Buhuși stă în atenția fiecărui cadru didactic, a fiecărui diriginte, încă din momentul trecerii lor în ciclul gimnazial. Încercăm să realizăm aceasta, cu metode specifice și în cadrul orelor de dirigenție, orientînd elevii noștri spre meserii în care forța de muncă este deficitară, acolo unde economia națională sau cea la nivelul județului are nevoie de ei. Mă voi referi, pe scurt, la modalitățile prin care am realizat cu elevii clasei a VIII-a o oră de dirigenție pe tema: **Ce profesie ne alegem, ca lucrători ai agriculturii socialiste.** Am început ora prin prezentarea unor citate referitoare la dezvoltarea agriculturii noastre extrase din Raportul la Congresul al XIII-lea al partidului. După audierea citatelor am solicitat elevii să participe la o dezbateri privind dezvoltarea agriculturii, modul în care, datorită concepției secretarului general al partidului, agricultura noastră a înregistrat progrese fără precedent. Elevii au evidențiat deosebirile care există între modul cum se lucrează astăzi. În acest spirit, am ajuns treptat ca, în ora de dirigenție, să evidențiem însușirile ce sînt necesare astăzi specialiștilor, muncitorului din agricultură. Împreună cu elevii am notat pe tablă cîteva din aceste însușiri care acum, pe băncile școlii, vor trebui dobîndite de către elevii care doresc să îmbrățișeze una din profesiile specifice agriculturii. Astfel, elevii mei au înțeles

că astăzi un muncitor în agricultură are nevoie deopotrivă să cunoască aspecte de fiziologia plantelor, de genetică, de patologie, să cunoască zootehnie, economie agrară, să știe cum să combată seceta, inundațiile, dăunătorii, eroziunea solului. Au înțeles, de asemenea, că pentru dobîndirea tuturor acestor cunoștințe este necesar să se pregătească temeinic pe băncile școlii, să cunoască și să respecte munca, experiența părinților lor, să se angajeze, împreună cu aceștia, în activitatea practică necesară realizării de recolte din ce în ce mai bogate. În oră am venit, pentru completare, cu numeroase diapozitive, cu planșe, cu diagrame care reliefează aspecte concrete din activitatea acestui domeniu, imagini revelatoare ale agriculturii noastre revoluționare. O altă parte a orei am realizat-o în afara clasei, arătîndu-le elevilor o serie de mașini agricole moderne și subliniînd, de asemenea, că stăpînirea lor presupune o temeinică pregătire profesională. Ora a fost încheiată cu aspecte pe care le relevă documentele Congresului al XIII-lea privind dezvoltarea agriculturii noastre în viitorul cîincinal. Ele vizează: volumul de investiții; participarea activă a științei la dezvoltarea agriculturii; modernizarea bazei tehnico-materiale; pregătirea forței de muncă, în condițiile unei agriculturi moderne.

Prof. ADRIANA COMĂRLĂ
Școala Nr. 2 din Buhuși, județul Bacău

IN FIECARE NUMĂR DE REVISTĂ UN PROIECT DE CERCETARE

CLASELE I-IV

NIVELUL ASIMILĂRII VALORILOR MORALE LA ELEVI

În educarea revoluționară a elevilor, una dintre preocupările de bază ale cadrelor didactice se îndreaptă către asimilarea valorilor morale ale societății noastre socialiste, cele care configurează profilul moral-spiritual al omului nou, constructor al noii orânduiri.

Experiența dobindită de oamenii școlii arată că asimilarea valorilor morale constituie un proces cognitiv-acțional, în cadrul căruia elevilor le este necesară atât cunoașterea virtuților, a semnificației asimilării lor, cât și cultivarea virtuților prin trăirea acestora ca părți integrate în comportamente și motivații durabile.

De cea mai mare însemnătate în munca de formare la elevi a virtuților morale de bază — cum sint cinstea, spiritul de dreptate, omenia, hărnicia, abnegația, dăruirea, perseverența, demnitatea, respectul reciproc ș. a. — este cunoașterea de către cadrele didactice a nivelului sau a gradului de asimilare de către elevi a valorilor morale, atitudinea lor față de unele sau altele dintre manifestările, din acest punct de vedere, ale lor sau ale colegilor lor.

Din neenumăratele posibilități de sondare și evaluare a nivelului asimilării valorilor morale de către elevi, se folosește, cu bune rezultate, confruntarea acestora cu situații probabile, cu întâmplări sugerate, față de care li se cere să-și manifeste atitudinea. Astfel, spre exemplu, elevilor dintr-o clasă a IV-a li s-a citit o întâmplare și li s-a cerut să spună ce ar fi făcut în următoarea împrejurare:

„Într-o zi, tovarășa învățătoare a cerut elevilor să pună pe bancă, fiecare, caietul de compuneri spre a verifica modul în care au fost făcute. În ziua respectivă, tovarășa învățătoare a mai anunțat că va verifica doar caietele a zece elevi și elevi. Tudor P., colegul de bancă al lui Alexandru M. nu își făcuse compunerea; el a scos pe bancă — așa cum au făcut toți elevii — caietul de compuneri, iar la întrebarea tovarășii învățătoare, dacă este cineva care nu și-a făcut compunerea pentru ziua aceea, Tudor a făcut. Tovarășa învățătoare a verificat zece caiete de compuneri de la diferiți elevi, întimplându-se să nu ceară și caietul lui Tudor.

Alexandru l-a întrebat pe Tudor dacă el crede că a făcut bine că nu a spus că nu și-a lucrat compunerea ce le-a fost dată și, mai ales, dacă socotește că e bine că nu l-a spus tovarășii învățătoare când aceasta l-a întrebat. Tudor a făcut mai întâi, apoi a dat din umeri și a răspuns: „Dacă nu m-a prins, a ieșit bine!” Se poate cere elevilor să-și spună părerea atât despre fapta lui Tudor, cât și despre atitudinea lui Alexandru. Se mai poate să se și sugereze răspunsuri posibile. Ca spre exemplu: Credeți că Alexandru ar fi trebuit să-i spună tovarășii învățătoare că Tudor nu și-a făcut compunerea? Era mai bine să li fi îndemnat pe Tudor să spună el singur tovarășii învățătoare că nu și-a făcut tema dată pentru acasă? Sau să stea el de vorbă cu Tudor, în recreație și să-i spună că nu a făcut bine și că dacă se mai întâmplă îl va spune chiar el tovarășii învățătoare? Sau credeți că era și altceva de făcut?

Se cere elevilor să scrie, pe scurt, ce ar fi făcut ei în locul lui Alexandru și ce cred despre fapta lui Tudor.

Aplicarea acestui sondaj a arătat că sancționările faptei lui Tudor au fost mult mai severe când s-a cerut elevilor să-și spună mai întâi părerea despre fapta lui

Tudor și abia apoi ce ar fi făcut ei în locul lui Alexandru.

Aplicarea acestui tip de sondaj se face diferențiat, după vîrstă și, deci, nivelul de școlarizare al elevilor. Situația probabilă propusă mai sus pentru elevi din clasa a IV-a nu poate fi propusă elevilor, spre exemplu, din clasa a X-a. Pentru aceștia din urmă se poate propune o situație probabilă în care, spre exemplu, un elev nu a dat ajutor unui coleg de-al său într-o împrejurare dată sau în care un altul a înțeles că e bine să-și ajute colegul lăsându-l să copieze după el la o lucrare scrisă. E bine ca situația probabilă să fie prezentată mai detaliat cu câteva circumstanțe care să asigure o oarecare nuanțare a răspunsurilor, deci o paletă mai largă de manifestare a atitudinii elevilor față de faptele cuprinse în situația probabilă propusă pentru dezbateri. Pot fi imaginate neenumărate situații similare în funcție de:

- nivelul de pregătire și vîrstă al elevilor;
- valoarea etică ce urmează a fi cunoscută prin sondajul de atitudine;
- nivelul general de asimilare de către elevi a virtuților etice și, eventual, unele abateri care s-au manifestat în ultima vreme, în clasa sau școala respectivă;
- cadrul general al desfășurării muncii educative în clasa respectivă de elevi;
- nivelul de asimilare al valorilor etice de către elevi, cunoscut prin observare sau, eventual, prin sondaje de atitudine. Sint doar cîteva dintre variabilele de care e necesar să se țină seama în acțiunile de cunoaștere a atitudinii elevilor față de fapte și întâmplări ce pot da curs manifestării atitudinii elevilor.

Este important ca rezultatele studiilor răspunsurilor date de elevi să fie folosite, cu multă grijă, ca punct de plecare pentru viitoarea activitate educativă; nu vor fi de nici un folos (ba chiar vor dăuna) reproșurile făcute unor elevi pentru răspunsurile care atestă o slabă asimilare a valorilor morale, ca și bunele aprecieri făcute către alții dintre elevi. E necesar să se comunice clasei rezultatele globale după formula: majoritatea a menționat că... ceea ce dovedește că a înțeles corect...; cîțiva elevi au răspuns că... ceea ce arată că nu au înțeles îndeajuns prejudiciile pe care le poate aduce o comportare ca aceea a elevului din situația probabilă la care ati răspuns; au fost chiar și unii care... ceea ce dovedește că nu au nici el o atitudine corectă și e necesar...

E bine să reținem că aceste sondaje de atitudine, prin situații probabile pot fi folosite la același elevi periodic, dar nu mai mult de o singură dată pe trimestru. Și, de asemenea, se cere ca studierea răspunsurilor elevilor (care pot fi semnate sau nu neapărat de către elevii care dau răspunsurile respective) să fie studiate în perspectiva viitoarei munci educative, ele constituind o aferență inversă deosebit de utilă, un mijloc de reglare a propriei munci de educare, desfășurate cu elevii.

COSTIN ȘTEFANESCU

Notă: Mulțumind colegilor care ne-au făcut propuneri pentru viitoarele proiecte de cercetare ce vor fi publicate în revistă, menționăm cititorilor ce ni se vor adresa și cu alte propuneri să arate, în măsura în care e posibil, și pentru ce anume au nevoie de proiectele respective, spre a putea orienta mai bine proiectele ce le vom publica în numerele următoare.

LECȚII PREDATE DIFERENȚIAT

Tratarea diferențiată cere o restructurare a lecției de la o clasă la alta, de la un obiect la altul, dar și de la o lecție la altă lecție. La toate clasele, obiectele și lecțiile la care am aplicat tratarea diferențiată a elevilor, am întocmit proiecte didactice în care am stabilit, pe momente, formele de activitate, de verificare la nivel de grupe și clasă, precum și o gradare a dificultăților temelor și o creștere a exigențelor în cadrul fiecărei grupe.

Pe obiecte de învățămînt formele de lucru prin care folosim tratarea diferențiată sint variate.

Redăm, în continuare, schema unei lecții de citire la clasa a III-a.

Subiectul lecției: „Un ostaș de-al lui Tepeș.”

I. Activitate frontală (10 minute).

Se verifică tema de acasă. Elevii citeșc lecția și delimitează fragmentele.

II. Activitate pe grupe (15 minute).

Elevii sint împărțiți în trei categorii (grupe):

a) Elevii avansați (trei-patru grupe a câte patru elevi) primesc ca sarcină să citească fiecare lecția pe fragmente și să formuleze ideile principale alcătuiind planul de idei.

b) Elevii care au nevoie de sprijin în rezolvarea sarcinilor (două-trei grupe a câte patru elevi) primesc ca sarcină să citească lecția pe fragmente și să răspundă oral la întrebările ale căror răspunsuri sint tocmai ideile principale.

c) Elevii care întâmpină greutăți în învățare (o grupă) primesc ca sarcină să citească lecția pe fragmente. Fiecare elev citește tare cite un fragment; după ce au citit pe fragmente răspund oral la întrebări generale asupra conținutului: Ce l-a întrebat sultanul pe ostaș? Ce i-a promis sultanul dacă îi spune adevărul? Cum trecea ostașul printre turci cînd a fost liber?

III. Activitate frontală (18 minute).

Se verifică la nivel de clasă sarcinile date categoriilor de elevi. Analiza și discutarea temelor se face în ordinea valorică crescîndă a categoriilor (III—II—I) și sint solicitați toți elevii din categoria respectivă. Se poartă citeva discuții prin care se face legătura cu lecția nouă și se anunță titlul lecției noi.

IV. Activitate independentă (7 minute).

Fiecare elev citește lecția nouă în gînd. Se subliniază cuvintele și expresiile necunoscute și se explică la nivel de clasă. Se anunță tema de acasă. Din structura lecției exemplificate mai sus se observă că lecția nouă este dată spre descifrare elevilor acasă, iar în ora următoare este dezbătută în clasă. Procedînd astfel lecția se pregătește sub îndrumarea noastră și toți elevii sint antrenați la lecție printr-o formă sau alta. Avantajele lucrului în grup sint multiple. În primul rînd, elevii se ajută între ei la însușirea tehnicii cititului, a conținutului lecției, cit și la exprimarea orală și scrisă.

În continuare, prezentăm schema unei lecții de consolidare a cunoștințelor la matematică, clasa a II-a. Elevii sint împărțiți tot în trei grupe.

I. Activitate frontală (10 minute).

Verificarea temei de acasă; anunțarea subiectului și a scopului lecției; organizarea momentului de calcul mintal.

II. Activitate independentă (25 minute)

a) Elevii avansați lucrează:

1. $72 - 29 = ?$; $64 - 38 = ?$; $32 + 24 + 13 + 20 = ?$; $4 + 33 + 20 + 24 = ?$;

$a - 28 = 56$; $78 + a = 92$.

2. Aflați suma numerelor a, b și c știind că $a = 24$, $b = 39$, iar c este egal cu diferența dintre b și a;

b) Elevii cu o dezvoltare medie lucrează de pe fișe:

1. $25 + 52 = ?$; $84 - 37 = ?$; $36 + 38 = ?$;

$93 - 67 = ?$; $32 + 24 + 4 = ?$; $48 + 13 + 25 = ?$

2. În cele trei clase a II-a dintr-o școală sint 36, 31 și respectiv 32 elevi. Cîți elevi sint în clasa a II-a în acea școală?

c) Elevii cu o dezvoltare intelectuală la limită lucrează cu învățătorul:

1. $7 + 8 = ?$; $9 + 6 = ?$; $13 - 5 = ?$;

$64 - 29 = ?$; $44 - 35 = ?$; $36 - 23 = ?$;

$73 - 27 = ?$; $62 - 38 = ?$

2. Măriți cu 25 numerele: 67; 39; 40.

III. Activitate independentă cu grupa a III-a (15 minute).

Se distribuie fișe care conțin exerciții de tipul:

$9 + 3 = ?$; $11 - 6 = ?$; $46 + 28 = ?$; $79 - 35 = ?$; $23 - 14 = ?$; $27 + 24 = ?$

În timp ce elevii din grupa a III-a lucrează exercițiile de mai sus, învățătorul verifică activitatea independentă a celorlalte grupe, începînd cu grupa a II-a, pentru ca elevii respectivi să fie antrenați și la analiza activității elevilor din grupa I. Tema independentă dată grupelor a III-a în ultimele 15 minute se poate verifica în program special sau individual, cînd e cazul. Este bine ca sarcinile date ca activitate independentă să fie lămurite la nivel de grupe pentru ca elevii să nu încheie ora cu unele neclarități asupra temelor pe care le-au avut de rezolvat.

Reamintim că fișele nu se împrumută de la alți colegi, deoarece colectivele de elevi sint diferite și diferiți sint și elevii din punct de vedere intelectual, al particularităților individuale, cit și al golurilor ce le au în cunoștințe.

Creativitatea învățătorului intervine atît în întocmirea și folosirea fișelor, cit și în asigurarea unității lecției, în realizarea sarcinilor instructiv-educative, urmărîte.

În cele prezentate nu s-a epuizat subiectul tratării diferențiate. Acestea au fost doar citeva aspecte din activitatea noastră.

Inv. IONICA ROIBĂNESCU
Inv. MARCEL ROIBĂNESCU
Școala cu clasele I—VIII
din comuna Vinjuleț, județul Mehedinți

DIN R. F. G.:

CE NE SPUNE UN REPORTAJ DIN REVISTA „STERN”

● Anual, din 12 000 de medici care părăsesc universitățile, o bună parte vine să îngroașe rîndurile celor 4 000 de medici care își caută un loc de muncă. ● „Medici-voluntari” — un sistem de scoatere din rîndurile societății. ● A visa, cu diplomă de medic, un loc corespunzător pregătirii, în vreme ce pentru o bucată de piine instalezi calorifere și cureți autoturisme de rugină.

Revista vest-germană „Stern” a publicat în preajma sărbătorilor de iarnă un reportaj asupra situației dramatice în care se zbat citeva mii de absolvenți ai facultăților de medicină din R.F.G.

Proape 4 000 de absolvenți ai facultăților de medicină nu au locuri de muncă în Germania federală. Ei își cîștigă existența ca șoferi de taxi, medietatori sau vinzători. Viitorul lor este, de asemenea, sumbru, căci din cei 12 000 medici care părăsesc anual universitățile, numai jumătate primesc un post de asistent medical.

Renate Schultz, 32 de ani, de profesie medic, locuiește în Berlinul occidental și de zece luni caută în zadar un loc de muncă într-o clinică. Pentru a-și cîștiga existența, ea vinde fructe. Vinzătoare de fructe, ea face reclamă mărții, cîntărește, împachetează, încasează și mulțumește zimbitorie clienților. Toate acestea le face pentru zece mărci pe oră.

Intr-o stradă lăturalnică din München — Schwabing, un bărbat în blue-jeans murdar repară un automobil vechi pe care l-a cumpărat ieftin; îndepărtează rugină și astupă găurile. Cîteva zile mai tîrziu, automobilul este revîndut. Mecanicul-medic cîștigă cu acest prilej 100 sau 200 de mărci.

Doi tineri, ea în costum albastru, el în salopetă gri, montează în apartamente elemente la calorifere. El primesc cite o marcă de bucată.

„Cînd lucrăm repede, realizăm amîndoi chiar 15 mărci pe oră”. Toți cei patru muncitori ocazionali sint medici. Ei au trecut prin șase ani de studii, plus toate examenele. În prezent, ei fac parte din cei 3 870 medici stomatologi și veterinari înregistrați la Biroul central al forțelor de muncă de la Frankfurt ca fiind „în căutare de locuri de muncă”.

Gazeta medicilor din Bremen socotește că în R.F.G. sint necesari numai 5 000-6 000 medici noi, în timp ce în fiecare an ies din universitate aproximativ 12 000 de absolvenți. În Berlinul occidental sint 496 medici șomeri, respectiv 5,5 la sută din toți medicii aflați în oraș. Peste 100 de medici sint de un an de zile fără loc de muncă.

Unii, care au așteptat prea mult, se străduiesc în zadar să rămînă „pe filieră” în calitate de așa-numită „persoană voluntară” cu un „contract de solav”. În aprobarea care se dă pentru aceasta se spune: „Voluntarii nu primesc locuință sau vreun sprijin asemănător drept compensație. Nu au drept la concediu. Nu putem oferi nici sprijin în caz de îmbolnăvire, incapacitate, moarte... Nu există vreo obligație de asigurare prevăzută de lege în cadrul acestei perioade de angajare voluntară fără plată...” etc.

Medicul „voluntar” autorizat urmează să muncească gratuit, poate fi alungat de la o zi la alta și nu are nici drepturi, nici nu poate emite pretenții. Cu toate acestea, mulți medici șomeri sint bucuroși să poată acumula experiență pe plan profesional pentru a nu uita meseria. Cîte un medic-sef se bucură de asemenea forță de muncă atît de ieftină și îi oprește cu promisiunea: „S-ar putea ca anul viitor să am un loc pentru dumneavoastră”.

PREDAREA MATEMATICII

ELABORAREA OBIECTIVELOR OPERAȚIONALE

După cum am menționat în numărul precedent al revistei noastre, redacția a inițiat elaborarea obiectivelor operaționale ale predării-învățării matematice pentru lecțiile din toate manualele de specialitate de la clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a. La această activitate științifică sint invitați învățătorii și profesorii de matematică să participe prin elaborarea obiectivelor operaționale, pe fiecare lecție în parte, din programele de învățămînt și manualele școlare ale claselor amintite. Pentru orientare am publicat în „Tribuna școlii” Nr. 269, noiembrie 1984, pag. 8, col. 1—2, articolul „Obiective operaționale în predarea matematicii” și în „Tribuna școlii” Nr. 270, decembrie 1984, pag. 8, col. 1—2, articolul „Șapte verbe pentru stabilirea obiectivelor operaționale” — ambele elaborate de prof. Panait Gelep de la Liceul Industrial Nr. 3 din Tulcea.

Redacția intenționează ca la începutul viitorului an școlar să poată pune la îndemina învățătorilor și profesorilor de matematică o lucrare complexă cuprînzînd obiectivele operaționale la clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a; în această lucrare va fi publicată lista învățătorilor și profesorilor care au contribuit la elaborarea lucrării; vor fi menționați toți cei care au propus obiective operaționale acceptate integral sau parțial pentru minimum cinci

lecții. Planurile cu obiectivele operaționale elaborate se primesc la redacție (dactilografiate sau scrise de mînă) începînd cu luna ianuarie 1985 și pînă la data de 30 aprilie 1985.

Lucrarea va fi definitivată prin grija unui colectiv alcătuit din cadre didactice din școli, gimnazii și licee, inspecții de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și cadre din învățămîntul superior.

Informăm pe toți colegii care ne-au scris pînă acum că vom răspunde personal fiecăruia menționînd pentru cite lecții au fost reținute obiectivele operaționale elaborate, dacă mai este nevoie și mai elaboreze pentru alte citeva lecții și, eventual, să le sugerăm unele dintre lecțiile mai puțin elaborate de colaboratorii lucrării pe care o vom publica la începutul anului școlar viitor cuprînzînd obiectivele operaționale în predarea matematicii la clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a.

Începînd cu numărul viitor al revistei, vom publica o rubrică de scurte consultații în legătură cu obiectivele operaționale în predarea matematicii, pornind de la propunerile ce ne-au fost făcute de colaboratorii care ne-au scris pînă în prezent, cit și pentru cele ce ne vor fi propuse în continuare.